THEOLOGISCH INSTITUUT ROLDUC

opleiding tot priester, permanent diaken, pastorale medewerker, catechist, assistent geestelijk verzorger en docent godsdienst/levensbeschouwing

BISDOM ROERMOND

Studiegids ten behoeve van docenten en studenten van het
Theologisch Instituut Rolduc
en
van de voortgezette vorming van hen die met een zending van de
bisschop in het Bisdom Roermond werkzaam zijn

Studiejaar 2026-2027

Rector:

Dr. L.J.M. Hendriks
Heyendallaan 82
6464 EP Kerkrade
T: 045-2117025
045-2117020 (secr. mw. G. Lux-Zinzen)
E: rector@rolduc.nl
E: g.lux@bisdom-roermond.nl (secretariaat)

Studieprefect:

Diaken H.J.A. Janssen
Klingbemden 186
6441 KS Brunssum (privéadres)
T: 06-27094262
E: hermanjanssen8@gmail.com

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave....3
I. Theologisch Instituut....5
1. Het Theologisch Instituut Rolduc....5
2. Opzet van de opleiding....5
3. Voorwaarden voor toelating tot de opleiding....8
4. Procedure van toelating tot de opleiding....8
5. Examenregeling....9
6. Bijzonderheden rond de verschillende ambten en functies... 10
7. Praktische gegevens.... 13
II. Personen verantwoordelijk voor de opleiding.... 16
1. Bestuur.... 16
2. Stafleden.... 16
3. Docenten studiejaar 2026-2027.... 17
4. Overige bij de opleiding betrokken personen.... 21
III. De geestelijke vorming.... 22
1. Verwachting ten aanzien van de studenten.... 22
2. De spirituaal.... 22
3. Bezinningsweekenden en retraite.... 23
IV. Omschrijving van de colleges.... 25
1. Het oriëntatiejaar (jaar I).... 25
2. De driejarige cyclus (jaar II t/m IV).... 35
3. Inleiding in de praktijk (jaar V).... 44
4. Vervolg inleiding in de praktijk (jaar VI).... 57
V. Pastorale stage.... 70

VI. Voortgezette vorming 73
1. Voor wie en hoe? 73
2. Data en programma 74
3. Praktische gegevens 75
4. Onkostenvergoeding 76
VII. Dagen voor de echtgenotes en gezinnen van de diakens 77
1. Opening van het studiejaar van de diakenopleiding 77
2. Bijeenkomst voor echtgenotes van diakenkandidaten 77
3. Gebeds- en gespreksbijeenkomsten 78
VIII. Calendarium 79
1. Overzicht en lesrooster 79
2. Docentenvergadering 87
3. Bijzondere data 2026-2027 87
IX. Dagordes en lesuren 88
1. Opleiding, dagprogramma studieweekend 88
2. Supervisie stage 89
3. Voortgezette Vorming 89
4. Stille dagen, retraites en bezinningsweekenden 89
5. Gebeds- en gespreksbijeenkomsten 91
6. Opening studiejaar 91
7. Info-ochtend 91

I. Theologisch Instituut

1. Het Theologisch Instituut Rolduc

Het Theologisch Instituut Rolduc is een kerkelijke onderwijsinstelling voor katholieke theologie, ontstaan uit een verbreding van de diakenopleiding van het Bisdom Roermond, die sinds 1976 de opleiding van de kandidaten voor het permanente diaconaat verzorgt, opgericht door de bisschop van Roermond. Het stelt zich ten doel een filosofische, theologische en pastorale opleiding te verzorgen voor hen die als priester, permanent diaken, pastorale medewerk(st)er, geestelijke verzorger of catechist willen gaan werken in of vanuit de Kerk, of voor hen in het middelbaar onderwijs het vak godsdienst/levensbeschouwing (erbij) willen doceren (indien reeds onderwijsbevoegd). Bovendien worden ook mensen opgeleid om met een zending van de bisschop (een 'missio canonica') bepaalde taken in de parochie op zich te kunnen nemen. Ook staat de opleiding open voor hen die uit interesse cursussen in katholieke theologie willen volgen. Het Instituut is een zelfstandige onderwijsinstelling, maar wel verbonden met het Grootseminarie Rolduc, de priesteropleiding van het bisdom Roermond. Hierdoor wordt het contact en de eenheid tussen toekomstige priesters, permanente diakens, pastorale werk(st)ers, geestelijke verzorgers en godsdienstleraren bevorderd. De te behalen diploma's zijn kerkelijke diploma's op het niveau van het Hoger Beroepsonderwijs. Het bestuur berust bij de bisschop van Roermond. De staf en docenten zijn door hem aangesteld.

2. Opzet van de opleiding

Basis
De opleiding is gefundeerd op de documenten van het Tweede Vaticaans Concilie, de toepassingsdecreten en de documenten van de Congregaties voor de Katholieke Opvoeding en voor de Clerus

betreffende de priesteropleiding, de diakenopleiding en de opleiding voor functies voor christengelovigen in de Kerk.

Duur
De duur van de opleiding is afhankelijk van het doel dat de student nastreeft. Er zijn drie varianten:

A.) De '*minor*'-opleiding van vijf jaar is bedoeld voor de diakenstudenten die later als "parttime" permanent diaken (niet gesalarieerd) gaan werken en voor hen die een pastorale taak als vrijwilliger willen gaan vervullen. Ook voor catechisten is de 'minor'-opleiding mogelijk: deze heeft dan een lengte van vier jaren. Na een inleidend jaar, volgens zij één theoretisch en twee praktische jaren. Priesterstudenten die de eerste jaren van hun opleiding in deeltijd doen, kunnen twee of drie jaren deze opleiding volgen.

B.) De '*major*'-opleiding van zes jaar is bedoeld voor hen die als fulltime permanent diaken, pastorale werker of geestelijke verzorger gesalarieerd in de Kerk willen gaan werken. Voor hen die voor het middelbare onderwijs reeds een onderwijsbevoegdheid bezitten en die het vak godsdienst/levensbeschouwing (erbij) willen gaan doceren, biedt de opleiding een tweejarige cursus aan. De gehele opleiding omvat een oriëntatiejaar (I), drie roulerende cursusjaren (II-III-IV), een pastoraal jaar (V) ('minor') en een specialisatiejaar (VI) ('major'). Elk opleidingsjaar bestaat uit drieëntwintig weekends (20 studieweekends en 3 bezinningsweekends) en een korte zomerretraite.

C.) Voor hen die geïnteresseerd zijn in bepaalde cursussen of zich (verder) willen bekwamen in de katholieke theologie en pastoraal, maar geen volledige opleiding wensen te volgen, is er een vrij aanbod gedurende één of meerdere jaren.

Geestelijke en kerkelijke vorming
In de opleiding wordt de geestelijke, kerkelijke en de wetenschappelijke vorming gecombineerd. De student groeit in het kerkelijke leven en de geloofsgemeenschap van het bisdom in. Voor hen die de volledige opleiding volgen, met studieweekenden incl.

overnachting, wordt gezamenlijk de Heilige Eucharistie gevierd en het morgengebed, middaggebed en avondgebed volgens het kerkelijke getijdengebed gebeden. Daarnaast zijn er jaarlijks drie bezinningsweekenden en een retraite van vier dagen. De spirituele vorming vindt plaats in de persoonlijke begeleiding door de spiritual.

Wetenschappelijke en praktische vorming
Het eerste jaar is een oriëntatiejaar. Het biedt een inleiding in het katholieke geloof en het kerkelijke leven en in de filosofie. De student heeft in dit oriëntatiejaar de mogelijkheid zich nader te oriënteren met betrekking tot zijn of haar roeping en de opleiding en vorming. Daarna volgt een driejarige cyclus, waarin alle filosofische en theologische basisvakken worden gedoceerd. Het vijfde jaar is overwegend praktisch-pastoraal van aard, met een begeleide stage. Het zesde jaar omvat verdieping en functionele specialisatie, eveneens met een begeleide stage. In het zesde jaar van de *major*-opleiding wordt ook een eindscriptie geschreven (max. 40 pagina's, regelafstand 1.5). De student neemt hiertoe contact op met een docent, die in samenspraak met de studieprefect als begeleider van de scriptie fungeert.

Moderator
Vanuit de opleiding wordt een moderator aangewezen voor studenten die de volledige opleiding volgen, die verantwoordelijk is voor de begeleiding van de studenten in algemene zin, om de menselijke, sociale, geestelijke en wetenschappelijke vorming zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Dit gebeurt door middel van regelmatige gesprekken en thuisbezoek.

Perspectief op een gesalarieerde functie in de Kerk
Voor wat betreft de opleiding tot een gesalarieerd ambt of functie in de Kerk (na succesvolle afsluiting van de '*major*'-opleiding) kunnen de opleiding en het bisdom Roermond geen baangarantie geven aan de studenten. Wel nemen zij een inspanningsverplichting op zich, om mee te zoeken naar een passende pastorale werkplek.

3. Voorwaarden voor toelating tot de opleiding

De bisschop van Roermond beslist over de toelating van de student, die de hele opleiding (*minor* of *major*), de tweejarige route voor docenten of de opleiding voor een bisschoppelijke zending wil volgen. Toegelaten kunnen worden: Rooms-Katholieke, kerkelijk praktiserende mannen en vrouwen, die onbesproken zijn van gedrag en verleden en die zich uit roeping en om bovennatuurlijke motieven willen inzetten voor de Kerk. De student dient te leven in overeenstemming met de morele normen van de Kerk. De gehuwde student dient een goed en stabiel christelijk huwelijk te leiden. De echtgeno(o)t(e) dient akkoord te gaan met het volgen van de opleiding en de (latere) uitoefening van het gewijde ambt, respectievelijk de pastorale functie. Zijn/haar gezin dient positief met de Kerk verbonden te zijn.

Behalve interesse in het leven en de zending van de Kerk, wordt van de student verwacht dat hij/zij in zekere mate op de hoogte is van de katholieke geloofs- en moraalleer en dat hij/zij deze wil onderschrijven; dat hij/zij bekwaam is om met mensen om te gaan en dat hij/zij een behoorlijke algemene ontwikkeling en vooropleiding bezit (tenminste havo- of mbo-niveau), c.q. reeds een onderwijsbevoegdheid bezit. Over het algemeen wordt vereist dat de student beroepsmatig werkzaam is of – indien van toepassing – de huishoudelijke zorg draagt voor een gezin. Een goede lichamelijke en psychische gezondheid is vereist. Indien hiertoe aanleiding bestaat, kan om een gezondheidsverklaring worden verzocht.

4. Procedure van toelating tot de opleiding

De student meldt zich aan bij de bisschop of bij de rector van de opleiding. Aannamegesprekken worden gevoerd met de bisschop, de rector en de moderator. De student reikt een korte levensloop aan (curriculum vitae), een doop- en vormselbewijs en, indien van toepassing, een kopie van de huwelijksakte, evenals kopieën van de relevante diploma's. Ook een "Verklaring omtrent gedrag" (VOG) dient aangereikt te worden. Verder dient de student de namen van

enkele referentiepersonen te noemen. De eigen pastoor wordt ambtshalve gevraagd. Als de student wordt toegelaten, ontvangt deze daarvan een bevestiging.

Voor studenten die zowel 's ochtends als 's middags les hebben, is ook de deelname aan het middaggebed en de warme maaltijd voorzien. Men kan uitsluitend volledige cursussen volgen en niet slechts gedeeltes daarvan. Voor studenten die slechts losse cursussen volgen, is de aannameprocedure meestal verkort tot een kennismakingsgesprek.

Voor aanmeldingen: zie het colofon vóór in deze gids.

5. Examenregeling

De cursussen worden (verplicht) getoetst in een schriftelijk of mondeling examen, al naar gelang de afspraken die de docent met de studenten maakt. Dit geldt voor alle opleidingen zoals in deze gids beschreven. Bij vakken die niet met een examen worden afgesloten, wordt dit expliciet aangegeven. Voor wat betreft de los gevolgde cursussen wordt op voorhand afgesproken of de student al dan niet examens aflegt.
Een mondeling examen dient te worden afgelegd binnen één maand na het afsluiten van een bepaalde cursus. Een schriftelijk examen, opdracht of werkstuk dient bij de betreffende docent te worden ingeleverd binnen één maand na het ontvangen van de opgaven. Uitzonderingen worden met de studieprefect besproken.

De student ontvangt voor elk examen dat in een studiejaar moet worden afgelegd een examenbriefje. Dit dient door hem/haar te worden ingevuld en bij het examen aan de docent te worden afgegeven. De studieprefect zorgt ervoor dat de student een ondertekent formulier terugontvangt, en dat een kopie wordt gearchiveerd. Ook de docent ontvangt een kopie.

6. Bijzonderheden rond de verschillende ambten en functies

Het Theologisch Instituut leidt op tot verschillende ambten en functies. Over enkele ambten en functies volgen hieronder wat meer bijzonderheden.

Priester
De ongehuwde man die priester wil worden, kan, indien de omstandigheden dat raadzaam maken, het eerste gedeelte van zijn opleiding in deeltijd volgen aan het Theologisch Instituut Rolduc (één tot drie jaren weekendopleiding). Deze opleidingsroute is o.a. mogelijk voor iemand op rijpere leeftijd, die al een beroep uitoefent. Na enkele jaren weekendopleiding vindt het vervolg van de priesteropleiding plaats in voltijd aan het Grootseminarie Rolduc, de regulaire priesteropleiding van het bisdom Roermond. De duur van de navolgende voltijd opleiding is afhankelijk van het al geabsolveerde programma, maar omvat in de regel drie studiejaren. Het totaal van de opleidingsduur is zes of zeven studiejaren (waarvan het laatste studiejaar grotendeels als diaken in de parochie). Voor het programma van de voltijd opleiding wordt verwezen naar de studiegids van het Grootseminarie Rolduc.

Permanent diaken
Een permanent diaken is een gehuwde of ongehuwde man die door handoplegging en gebed van de bisschop deelt in het sacrament van de wijding en daarmee in het bijzonder priesterschap. Hij is een helper van de bisschop en de priesters. De Catechismus van de Katholieke Kerk vat de omschrijving van het diakenambt als volgt samen: “De diakens zijn bedienaars die gewijd zijn om in de kerk taken van dienstbetoon te verrichten; zij ontvangen niet het ambtelijk priesterschap, maar de wijding verleent hun belangrijke functies in de bediening van het woord, de goddelijke eredienst, het pastorale bestuur en de liefdadigheid, taken die zij onder het pastoraal gezag van hun bisschop moeten vervullen” (CKK, 1596).
De kandidaat moet op het moment van de wijding tenminste 35 jaar oud zijn (Art. 18 Kaderwet van het permanente diaconaat in

Nederland, gegeven door de Nederlandse bisschoppen op 5 juni 1975). Een ongehuwde kandidaat moet bereid zijn celibatair te blijven omwille van de Heer en Zijn Kerk. Een gehuwde kandidaat moet, volgens de bepalingen van de Kerk, bereid zijn na zijn wijding niet te hertrouwen wanneer hij weduwnaar wordt.
Het diakenambt wordt in het bisdom Roermond meestal parttime uitgeoefend op basis van vrijwilligheid, naast en met behoud van de eigen maatschappelijke functie. De kandidaat dient daarom in een beroep werkzaam te zijn. Hij volgt in principe de '*minor*'-opleiding. De gesalarieerde diaken, die fulltime pastoraal werk in de Kerk wil gaan verrichten, is (beperkt) mogelijk. Hij volgt de '*major*'-opleiding.
Na gebleken geschiktheid wordt een diakenstudent na het oriëntatiejaar, bij het begin van studiejaar II, aangenomen als kandidaat voor het diaconaat. Als voorbereiding op de wijding ontvangt de diaken kandidaat de aanstellingen tot lector en acoliet. In het vijfde studiejaar loopt de diaken kandidaat stage in een parochie of parochieverband. Als de kandidaat met goed gevolg de '*minor*'-opleiding heeft voltooid, kan hij na jaar V tot diaken gewijd worden en een pastorale zending van de bisschop ontvangen. De concrete taken die de diaken op zich neemt, worden in een benoemingsbrief vastgelegd.

Pastoraal medewerker, catechist en assistent geestelijk verzorg(st)er
De pastoraal medewerker is een gehuwde of ongehuwde man of vrouw, die op grond van doopsel en vormsel en de gevolgde '*major*'-opleiding, met een kerkelijke zending (*missio canonica*) van de diocesane bisschop, benoemd wordt in een pastorale functie. Dit kan zijn in een parochie, parochieverband of dekenaat, of in een instelling (ziekenhuis, zorginstelling, huis van detentie, militair ordinariaat).

Wanneer iemand zich binnen het meewerken in het parochiële werk in het bijzonder richt op catechetische taken, kan deze man of vrouw de aanstelling krijgen tot catechist.

De pastorale medewerker in een instelling wordt ook wel 'assistent geestelijke verzorger' genoemd. De pastorale taken liggen in het algemeen op de terreinen van de verkondiging, de heiliging en de leiding en opbouw van de geloofsgemeenschap, volgens de normen

van de nota 'Meewerken in het pastoraat' van de Nederlandse bisschoppen (vgl. 121, kerkelijke documentatie, 1999, 27, nr. 8).
De functie van pastorale medewerker, catechist of assistent geestelijke verzorger kan ook parttime en op basis van vrijwilligheid worden vervuld. In dat geval volstaat de '*minor*'-opleiding. De gesalarieerde fulltime of parttimefunctie vereist de '*major*'-opleiding.
In het vijfde en zesde studiejaar doet de student een begeleide stage in een parochie of parochieverband resp. instelling. De bedoeling van deze stage is de student te scholen in het praktisch pastoraal handelen met het oog op de functie van pastorale medewerk(st)er of assistent geestelijke verzorg(st)er. Opzet en inhoud van deze stage worden geregeld aan de hand van een afzonderlijk stageprogramma, dat met de kandidaat en de begeleidende pastoor wordt opgesteld.
De kerkelijke zending (*missio canonica*) wordt door de bisschop gegeven voor de concrete functie waarvoor de pastorale medewerker of assistent geestelijke verzorger wordt benoemd. Dit gebeurt de eerste keer in een liturgische viering. De kerkelijke zending houdt op wanneer de functie wordt beëindigd. Bij een daaropvolgende nieuwe of andere benoeming wordt de kerkelijke zending (opnieuw) schriftelijk verleend. De kerkelijke zending als catechist wordt door de bisschop verleend na overleg met de pastoor van de betreffende parochie(s).

Docent godsdienst/levensbeschouwing
De leraar die reeds onderwijsbevoegd is voor het middelbaar onderwijs kan via een tweejarige cursus aan het Theologisch Instituut Rolduc een kerkelijk diploma behalen om (ook) het vak godsdienst c.q. levensbeschouwing aan middelbare scholen te kunnen geven. De leraar die onderwijsbevoegd is voor het basisonderwijs kan zich via deze cursus specialiseren in het geven van catechese. Omdat het Theologisch Instituut een kerkelijke onderwijsinstelling is, kan het geen civiel erkende onderwijsbevoegdheid verlenen, maar wel aan leraren die reeds onderwijsbevoegd zijn een aanvullende opleiding of specialisatie aanbieden. Het curriculum omvat twee studiejaren, die qua omvang en inrichting gelijk zijn aan de studiejaren van andere opleidingen. Het eerste cursusjaar is vrijwel gelijk aan oriëntatiejaar I. Het tweede cursusjaar is overwegend praktisch van aard.

Het verlenen van het diploma kan, indien gewenst, worden verbonden met een kerkelijke zending (*missio canonica*) van de bisschop.

7. Praktische gegevens

Plaats van vestiging
Het Theologisch Instituut Rolduc is gevestigd in de gebouwen van het Grootseminarie Rolduc. Hier worden de studieweekenden gehouden.

Adres:
Theologisch Instituut Rolduc (TIR)
Heyendallaan 82
6464 EP Kerkrade
☎ 045-2117025 of 045-2117020 (secr.)
✉ rector@rolduc.nl of g.lux@bisdom-roermond.nl

De bezinningsdagen en de retraite worden in Thorn gehouden.
Adres:
Foyer de Charité
Onder de Bomen 2
6017 AL Thorn
☎ 0475-562770
✉ mail@foyer-thorn.nl

Onkostenvergoeding bij de volledige opleidingen
De eigen financiële bijdrage per studiejaar aan de opleiding omvat het collegegeld en de kosten voor de maaltijden en de overnachting tijdens de weekenden en de retraite. De student die beoogt later gesalarieerd in de Kerk te gaan werken (en dus de '*major*'-opleiding volgt), levert een eigen bijdrage in de opleidingskosten van € 1300,- per studiejaar. Voor de priesterstudent geldt eveneens deze bijdrage (zolang hij de weekendopleiding volgt). Datzelfde geldt ook voor degene die docent godsdienst/levensbeschouwing wil worden.

Voor de student die beoogt als vrijwilliger in de Kerk te gaan werken (en dus de '*minor*'-opleiding volgt), bedraagt de eigen bijdrage € 650,- per studiejaar.
De student die slechts bepaalde cursussen volgt, betaalt een eigen bijdrage naargelang het aantal gevolgde cursussen en de eventuele maaltijden. Indien hiertoe aanleiding bestaat, kan de student met de rector spreken over een andere financiële regeling dan de bovenstaande.

Onkostenvergoeding bij het volgen van losse cursussen
Er bestaat de mogelijkheid tot het volgen van losse cursussen.
Deze bestaan uit het volledige aantal lessen van de bepaalde cursus.
Voor het volgen van een cursus bestaat in principe examenplicht, al kan daarvan worden afgeweken (zie paragraaf I.5).

De kosten voor het volgen van losse cursussen zijn: € 12,50 per dagdeel (ochtend, middag of avond). Wanneer de hele zaterdag les wordt gevolgd, wordt er bovendien € 15,00 voor de warme maaltijd in rekening gebracht. Bij het lesaanbod voor de opleiding tot catechist wordt ook deze berekening toegepast.

In uitzonderlijke gevallen en volgens afspraak is een overnachting mogelijk. De kosten daarvoor zijn:
- Overnachting € 20,-
- Ontbijt € 5,-

Indien men van één van deze faciliteiten gebruik wenst te maken, dient dit telkens vooraf (uiterlijk dinsdagochtend voorafgaand aan het studieweekend) aan het secretariaat kenbaar te worden gemaakt (g.lux@bisdom-roermond.nl).

Zodra het studiejaar begonnen is, ontvangt de student of cursist een factuur van de econoom van het Grootseminarie ter betaling van de financiële bijdrage.

Verhindering en afmelding
Er is college- en aanwezigheidsplicht. Indien een student of andere deelnemer verhinderd is een weekend of gedeelte daarvan mee te maken dient hij/zij tijdig (uiterlijk dinsdagochtend voorafgaande aan het weekend) de rector hiervan op de hoogte te stellen. In het algemeen kan slechts om bijzondere redenen in de aanwezigheid worden gedispenseerd.

II. Verantwoordelijken voor de opleiding

1. Bestuur

Mgr.dr. C.F.M. Van den Hout, bisschop van Roermond
Paredisstraat 10, 6041 JW Roermond
☎ 0475-386740 (secretaris mr. G.H. Smulders)
✉ g.smulders@bisdom-roermond.nl

2. Stafleden

Dr. L.J.M. Hendriks, rector
Heyendallaan 82, 6464 EP Kerkrade
☎ 045-2117025
✉ rector@rolduc.nl

Secretaresse van dr. L. Hendriks:
Mw. G. Lux-Zinzen
Heyendallaan 82, 6464 EP Kerkrade
☎ 045-2117020
✉ g.lux@bisdom-roermond.nl
(werkzaam op maandag, dinsdag en donderdag tot 14.00 uur)

Mgr.dr. P.W.F.M. Hamans, moderator
Constantijnlaan 11, 6061 CL Posterholt
☎ 06-49912086
✉ hamanspwfm@home.nl

Dr. B. Hegge, spirituaal
Heyendallaan 82, 6464 EP Kerkrade
☎ 045-2117026/06-25135304
✉ b.hegge@rolduc.nl

H.J.A. Janssen, diaken en studieprefect
Klingbemden 186, 6441 KS Brunssum
☎ 06-27094262
✉ hermanjanssen8@gmail.com

Spirituaals:

Dr. B. Hegge, spirituaal
Heyendallaan 82, 6464 EP Kerkrade
☎ 045-2117026/06-25135304
✉ b.hegge@rolduc.nl

A.G.J. Pierik, spirituaal
Onder de Bomen 2, 6017 AL Thorn
☎ 0475-562770
✉ apierik@foyer-thorn.nl

3. Docenten studiejaar 2026-2027

Lic. P.P. Casiño m.s.p.
Belletablestraat 19, 5913 AW Venlo
☎ 077-3514934
✉ patrickmsp@hotmail.com

Mw. M. Cuijpers-Sanders,
Hagelkruisweg 11, 6077 HA St. Odiliënberg
☎ 0475-532797
✉ mirjam.cuijpers@hetnet.nl

Lic. E. Dassen
Pastoor Brouwersstraat 19, 6269 BP Margraten
☎ 043-8521241
✉ e.dassen@rolduc.nl

Drs. W.L.J.C. Van Dijck
Hoofdstraat 83, 6432 GA Hoensbroek
☎ 045-8884224
✉ pastoorvandijck@gmail.com

Dr. J.W.G. Geelen, c.r.l.
Van Hogendorpstraat 100, 6535 VC Nijmegen
☎ 06-25771580
✉ pastoorgeelen@gmail.com

V.H.Th. Goulmy
Lindestraat 170, 6444 AS Brunssum
☎ 045-5257979
✉ pastoorgoulmy@gmail.com

Mgr. dr. P.W.F.M. Hamans
Zie: stafleden

Drs.Lic. M.F.P.J. Heemels
Veldhofstraat 19, 6471 CA Eygelshoven
☎ 045-5351271
✉ m.heemels@icloud.com

Dr. B. Hegge
Zie: stafleden

Mw. S. Hellenbrand-Deckers
Essenstraat 6, 6444 CM Brunssum
☎ 06-57994792/045-2050751
✉ susanne@peterhellenbrand.nl

Dr. L.J.M. Hendriks
Zie: stafleden

H.H. van den Heuvel
Irenelaan 23
5951 EJ Belfeld
☎ 06-46395893
✉ vandenheuvel40@gmail.com

H. Janssen
Zie stafleden

Mgr.dr. E. de Jong, hulpbisschop
Padualaan 4, 6226 BL Maastricht
☎ 06-51177061
✉ e.d.jong@bisdom-roermond.nl

R.H. Kanke
Prins de Lignestraat 31
6161 CX Geleen
☎ 046-4746266
✉ pastoor@stadsparochiegeleen.nl

Mw. drs. F.M.J. Keyers
Vinkenstraat 3, 6017 AE Thorn
☎ 06-47559670
✉ franciskeyers@gmail.com

Eerw. zr. Theresa Anne Knuth o.p.
Geldersestraat 39, 6136 AS Sittard
☎ 046-4266874
✉ nederland@op-tn.org

P.C. van de Laarschot
Thijs Wöltgensstraat 41, 6462 TC Kerkrade
☎ 06-40674061
✉ pcvandelaarschot@gmail.com

Lic. R. Muprappalill Joseph
Baarlosestraat 1, 5921 EB Venlo

☎ 06-59082132
✉ muprappallil@gmail.com

S.W.M. Nevelstein
Kerkplein 8, 6461 EG Kerkrade
☎ 045-5452238
✉ deken.nevelstein@gmail.com

Lic. H.M.H. Quaedvlieg
Neerstraat 57, 6041 KB Roermond
☎ 06-38505331
✉ h.quaedvlieg@bisdom-roermond.nl

Mgr. W.W.H.G. Van Rens
Emmastraat 12, 6101 HE Echt
☎ 0475-487459/06-53169539
✉ rensvanw34@gmail.com

Dr. D. Rohling
Heyendallaan 82, 6464 EP Kerkrade
☎ 045-2117028/06-55791770
✉ drohling@rolduc.nl

Dr. G. Sars
Hagelkruisweg 7A, 6077 HA St. Odiliënberg
☎ 0475-537765/06-10454637
✉ gerard.sars@gmail.com

J.J. Sietzema
Jurgensstraat 85, 6181 HE Elsloo
☎ 046-4378113
✉ jsietzema1950@proton.me

Drs. E. Smeets
Eindstraat 6, 5801 CR Venray
☎ 0478-550740
✉ ed.smeets@hetnet.nl

Prof. dr. M. Steegen, PhD
Faculteit Theologie en Religiewetenschappen, KU Leuven
Diensthoofd Pastorale Dienst, UZ Leuven en Universitaire Parochie, KU Leuven (België)
☎ 0032-494058682
✉ martijn.steegen@kuleuven.be

Dr. H. Vanheeswijck
Kloosterlaan 10
B-3500 HASSELT
☎ 0032-(0)495454524
✉ vanheeswijck.h@gmail.com

W.A. Varela Gaviria
Hoofdstraat 7, 5961 EX Horst
☎ 077-3981416/06-11332962
✉ wilson_varela@hotmail.com

Lic. P.I. Zelazny
Blankenberg 1, 6267 NN Cadier en Keer
☎ 06-17971718
✉ paw.zelazny@gmail.com

4. Overige bij de opleiding betrokken personen

Econoom:
Mw. M. Mak-Habets
☎ 045-2117030
✉ econoom@rolduc.nl

Secretaresse van het seminarie:
Mw. drs. J.B.J.M. Berntzen-Frijns
☎ 045-2117010 of 045-2117070
✉ secretariaat@rolduc.nl

III. De geestelijke vorming

1. Verwachting ten aanzien van de studenten

Naast de wetenschappelijke en praktische pastorale vorming wordt aandacht besteed aan de geestelijke begeleiding. Van de student wordt verwacht, dat de Heilige Eucharistie actief wordt meegevierd op zon- en feestdagen, en indien mogelijk ook door de week. Hij/zij zorgt ervoor in de loop van de opleiding een persoonlijk gebedsleven op te bouwen. Daarbij wordt het bidden van minimaal de voornaamste onderdelen van het getijdengebed (lauden en vespers) aanbevolen. De diaken- en priesterstudent leert in de loop van de opleiding deze onderdelen van de getijden een vaste plaats te geven in zijn dagritme. Ook wordt verwacht, dat de student leert het sacrament van boete en verzoening een vaste plaats te geven in zijn/haar geestelijk leven. Als biechtvader kan de spirituaal van de opleiding gekozen worden of een andere priester in overleg met de spirituaal. Van belang is ook de toeleg op de ontwikkeling van die menselijke deugden, die het gewijde dienstambt en de pastorale functies moeten kenmerken: dienstbaarheid, bescheidenheid, hartelijkheid en goedheid.

2. De spirituaal

Door de bisschop wordt een spirituaal aangewezen voor de opleiding. De student onderhoudt regelmatig contact met de spirituaal van de opleiding en bespreekt met hem wat nuttig is voor de groei van het geestelijk leven en de rijping van de roeping. De contacten met de spirituaal zijn vertrouwelijk. Ze behoren tot het gebied van het persoonlijk geweten. De spirituaal heeft geen inspraak bij de beoordeling van de studenten door de staf met betrekking tot het advies om de opleiding voort te zetten of te stoppen. Evenmin, wat betreft

de diakenstudenten, met betrekking tot de opname onder de diakenkandidaten, de toelating tot de aanstellingen en de wijding.

3. Bezinningsweekenden en retraite

Algemeen
Voor de studenten van de '*minor*'- en de '*major*'-opleiding en de opleiding tot catechist zijn er drie bezinningsweekenden per studiejaar, die in het teken staan van gebed en bezinning op het eigen leven en de roeping. Zij worden in stilzwijgen doorgebracht.
De bezinningsweekenden beginnen op vrijdagavond 18.00 uur (facultatief is de deelname aan de Eucharistieviering om 17.30 uur) en eindigen op zaterdagmiddag om 16.00 uur. Eénmaal per jaar is er een vierdaagse retraite. De organisatie van deze dagen ligt in handen van de spirituaal. Hij geeft inleidingen op het gebed en is beschikbaar voor gesprekken en voor het sacrament van boete en verzoening.

Plaats
De bezinningsweekenden en de jaarlijkse retraite worden gehouden in de:

"Foyer de Charité Marthe Robin"
Onder de Bomen 2, 6017 AL Thorn
☎ 0475-562770
✉ mail@foyer-thorn.nl

(N.B. Voor het verblijf in Thorn dient men zelf handdoeken en lakens mee te nemen).

Data van de bezinningsweekends in Thorn:

16 en 17 oktober 2026

27 en 28 november 2026 (en voortgezette vorming)

12 en 13 maart 2027, incl. aanstellingen
(en voortgezette vorming)

Voor de dagorde: zie IX.4.

Jaarlijkse retraite
Woensdagavond 30 juni 2027 van 18.00 uur (facultatief is de deelname aan de Eucharistieviering om 17.30 uur) tot zondagmorgen 4 juli 2027, met ter afsluiting de H. Mis om 8.00 uur (deze mis is ook toegankelijk voor gasten).

Wijdingsretraite voor de diakenkandidaten
Deze vindt plaats van 25 t/m 30 oktober 2026 (indien van toepassing).

IV. Omschrijving van de colleges

1. Het oriëntatiejaar (jaar I)

In dit jaar maken de studenten kennis met de betekenis van het diaconaat, het presbyteraat en het pastoraat in het leven van de Kerk. Zij worden ingeleid in het geloof van de Kerk, de H. Schrift, de theologie, de filosofie, de liturgie en het geestelijk leven. De aangegeven literatuur is ter verdere oriëntatie. Verplichte literatuur wordt door de docent aangegeven.

Inleiding in het christelijk geloof (*24 contacturen*)

Aan de hand van de 'Catechismus van de Katholieke Kerk' geeft deze cursus een beknopt overzicht van het christelijk geloofsgoed. Aan het begin wordt stilgestaan bij het geloof als het antwoord van de mens op de (zelf-) openbaring van God, waarbij deze openbaring en het aanvaarden ervan beantwoordt aan het diepste verlangen van de mens. Vervolgens behandelt de cursus de 'Twaalf artikelen van het geloof', daarbij de Catechismus van de katholieke Kerk volgend. Andere onderwerpen van de Catechismus worden besproken voor zover de tijd het toelaat.

Verplichte literatuur:

- Catechismus van de katholieke Kerk, Utrecht: Kok Boekencentrum – Antwerpen: Halewijn, vernieuwde uitgave 2023 (of een eerdere uitgave).

Verdere literatuur:

- Catechismus van de katholieke Kerk. Compendium, Utrecht: Kok Boekencentrum – Antwerpen: Halewijn, vernieuwde uitgave 2023.
- De geloofsbelijdenis van de Kerk. Katholieke Katechismus voor volwassenen, Turnhout/Utrecht 1986.
- B. van de Beek – H. Rikhof, Wij geloven. Rooms-katholiek en protestant: één geloof, Utrecht: Kok Boekencentrum 2019.

Docent: Dr. B. Hegge

Inleiding in de Heilige Schrift *(24 contacturen)*

Hierin komen aan de orde: een algemene inleiding in de studie van de Heilige Schrift; de voornaamste begrippen en termen; een kennismaking met de historische en culturele achtergronden van de Schrift; globale kennismaking met de verschillende Bijbelboeken.

Literatuur:

- De wereld van de Bijbel; inleiding tot het lezen van de Heilige Schrift, Utrecht 1957
- De Bijbel verkennen; deel I: het Oude Testament; deel II: het Nieuwe Testament, Leuven 1980

Docent: V. Goulmy

Inleiding in de theologie en fundamentele theologie *(24 contacturen)*

Het eerste deel van de cursus biedt een inleiding in de wetenschap die 'theologie' wordt genoemd. De aard, de definitie, de bronnen, de onderverdelingen en de methoden van de theologie zullen worden bestudeerd. Het tweede deel van de cursus behandelt de fundamentele theologie. Deze theologische discipline houdt zich traditioneel bezig met de twee grote christelijke feiten: God heeft zich aan de mensen geopenbaard en deze openbaring bereikte haar hoogtepunt in Christus. Vervolgens stichtte Christus de kerk die de christelijke openbaring doorgeeft. De traditionele indelingen van de fundamentele theologie zijn: de openbaring, het geloof en de kerk. Deze cursus beperkt de bespreking echter tot openbaring en geloof. De goddelijke openbaring is de persoonlijke communicatie van God, en geloof is de menselijke reactie op Gods zelfcommunicatie. Er zal een nadere blik worden geworpen op de heilige Schrift, evenals de leer van de Traditie en het Leergezag van de Kerk over openbaring en geloof.

Een reader wordt in het college uitgereikt.

Verplichte literatuur:

- *Catechismus van de Katholieke Kerk*, Gooi en Sticht/ Licap 2008
- *Constituties en Decreten van het Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie*, Leusden 1995 (Stichting Ark, 2e ongewijzigde druk)

Overige literatuur:
- Fries, H., *Fundamental Theology*, Washington (US) 1996
- Henn, W., *One Faith*, Mahwah (US) 1996
- Latourelle, R., *Theology of Revelation*, Staten Island (US) 2001
- Morales, J.*, Inleiding tot de theologie*, Utrecht 2011

Docent: P. Casiño

Inleiding in de kerkgeschiedenis *(24 contacturen)*

De Kerk, door Jezus op de apostelen gegrondvest en door de Heilige Geest tot groei gebracht, gaat onder de voortdurende leiding van diezelfde Geest door de tijd. Stormen van innerlijke verdeeldheid en agressie van buiten hebben de voortgaande ontplooiing van de Kerk niet kunnen tegenhouden. In de Kerk ontplooit zich zo het mysterie van de levende Christus. In deze cursus wordt een panorama getekend van tweeduizend jaar Kerk-leven en wordt tevens inzicht bijgebracht voor het begrijpen van de Kerk in onze tijd. Gezien de omvang van de periode wordt de stof in twee examens geëxamineerd. Bij het eerste examen wordt de stof tot 1500 geëxamineerd, bij het tweede examen de periode daarna.

Literatuur:
- Boudens, R., Momentopnamen uit de geschiedenis van de katholieke kerk, Averbode/Kampen 1987.
- Franzen, A., Kerkgeschiedenis in kort bestek, Helmond 1966.
- Hamans, P., Geschiedenis van de Katholieke Kerk, I-II, in: Studia Rodensia VII, Hamans, P./Hegge, B./Hendriks, L. (red.), Almere 2014.
- Hamans, P., Geschiedenis van de katholieke kerk in Nederland, I, Van missionering tot het herstel van de hiërarchie in 1853, Brugge 1992.
- Helwig, W., De katholieke kerk in de loop der eeuwen, Haarlem z.j.
- Holmes, J/Bickers, B., A Short History of the Catholic Church, Wellwood 1984[2].

- Jedin, H. (red.), Handbuch der Kirchengeschichte, I-VII, Freiburg 1962-1979.
- Jong, J. de/ Post, R./Abbink, G., Handboek van de kerkgeschiedenis I-IV, Utrecht 1962-1965.
- Ladouès, F., Brève Histoire de l'Église Catholique, Paris 1988.
- Rogier, L./Aubert, R./Knowles, M., Geschiedenis van de kerk in tien delen, Hilversum 1963-1974.
- Schelkens, K., Een leven in gesprek. Biografie van Johannes Willebrands (1909-2006), Amsterdam 2020.

Docent: Dr. P. Hamans

Inleiding in de filosofie *(24 contacturen)*

De cursus biedt een gecomprimeerd overzicht over de filosofie als een theoretische en praktische wetenschap, waarbij aan de hand van belangrijke denkers de verschillende filosofische disciplines ingeleid worden. Daarnaast worden handvaten aangereikt om het filosoferen als een belangrijke en fundamentele menselijke activiteit te waarderen, en de mogelijkheid van het denken tot een vaardigheid van het na-denken te ontwikkelen.
Vanuit een historisch perspectief worden van de oudheid tot de tegenwoordige tijd verschillende filosofische stromingen en toegangswegen belicht.

Literatuur:

- Bor, J., *Een (nieuwe) geschiedenis van de filosofie*, uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam 2011.
- Gottlieb, A., *De droom der rede – Een geschiedenis van de filosofie van de Grieken tot de Renaissance*, uitgeverij Ambo/Anthos, Amsterdam 2016 (herziene editie).
- Holenstein, E., *Philosophie-Atlas; Orte und Wege des Denkens*, Zürich 2004[3].
- Kunzmann, P., *Sesam Atlas van de Filosofie*, uitgeverij Thieme-Meulenhoff, Amersfoort 2005.
- Plato, *Dialogen*; verschillende uitgaven in moderne talen.

Docent: Dr. D. Rohling

Kerkelijke documenten *(24 contacturen)*

Welke soorten officiële kerkelijke documenten zijn er en welke personen of gremia in de Kerk kunnen gezagvolle documenten publiceren? Overzicht van de documenten van Vaticanum II en lezing en behandeling van de belangrijkste thema's uit Sacrosanctum Concilium, Dei Verbum, Lumen Gentium, Gaudium et Spes, Apostolicam Actuositatem, Nostra Aetate en Dignitatis Humanae. Enkele documenten uit de tijd na Vaticanum II.

Verplichte literatuur:

- Vaticanum II Conciliedocumenten. Latijnse tekst en nieuwe Nederlandse vertaling. Uitg. Halewijn i.s.m. Adveniat, 2019
- J. Hendriks, Vaticanum II en verder … Inleiding tot de teksten van het tweede Vaticaans concilie en de documenten van het leergezag, Oegstgeest 2006
- Themanummer "Het Tweede Vaticaans Concilie", van: Internationaal Katholiek Tijdschrift Communio 2011, nummers 3-4

Literatuur:

- Mgr.Dr. J.W.M. Hendriks, Kerkelijke documenten. Inleiding en repertorium (1965-2010), Vogelenzang 2010
- Otto Herman Pesch, *Das Zweite Vatikanische Konzil.* Vorgeschichte, Verlauf, Ergebnisse, Nachgeschichtem, Würzburg 1994
- Vatikan II. *Renewal within tradition*, edited by Matthew I: Lamb, Matthew Levering, Oxford 2008
- Pauselijke Raad voor rechtvaardigheid en vrede. Compendium van de sociale leer van de Kerk, Vaticaanstad 2004

Docent: Dr. J.W.G. Geelen c.r.l.

Ambten, functies en taken in de Kerk *(24 contacturen)*

a. **Inleiding in het ambt van diaken** *(12 contacturen)*

Deze cursus wil de kandidaten inleiden in de betekenis en de inhoud van het sacrament van de wijding en het ambt van diaken. Vanuit verschillende theologische invalshoeken wordt het ambt bezien. De plaats van de diaken in het Nieuwe Testament wordt bestudeerd. Daarbij komt de vraag aan de orde in hoeverre in het Nieuwe Testament van een sacramenteel diakenambt sprake is. De ontwikkeling van het ambt in de geschiedenis van de kerk zal het concrete functioneren van de diaken in het leven van de kerk belichten. De sacramentaliteit van de diakenwijding wordt bezien vanuit de persoon en de zending van Jezus Christus. Het sacramentele karakter wordt in breder kader bestudeerd vanuit de heilige Schrift en de dogmatiek.
Deze reeks colleges blijft echter niet staan bij de theorie over het ambt. Handreikingen voor een concrete diaconale levenswijze en voor een diaconale spiritualiteit worden aangereikt. In dit kader wordt onder meer een uitleg gegeven over het ontstaan van het getijdengebed en de liturgische teksten die gebruikt worden bij de opname, de aanstellingen en de wijding.
De visie van de kerk op het celibaat en op de onmogelijkheid om vrouwen tot het wijdingssacrament toe te laten, komen aan de orde. Vanuit de kerkelijke richtlijnen wordt het concrete functioneren van de diaken bezien. Hierbij wordt aangegeven welke de inhoud, de omvang en de begrenzing is van het diakenambt in de hedendaagse kerk in ons land.

Literatuur bij de cursus Ambt van diaken:

- Algemene inleiding op het Getijdenboek, Zeist 1990.
- Bosch, J. v. Den, De liturgie van St. Laurentius, martelaar en diaken, in het Romeins missaal, Breda 1963.
- Congregaties voor de Katholieke Opvoeding en voor de Clerus, Basisnormen voor de vorming en Directorium voor de dienst en het leven van de permanente diakens, Rome 1998. Zie voor de Nederlandse vertaling: Een-Twee-Een 28 (2000) Kerkelijke Documentatie, 1.
- Congregatie van de clerus, Directorium voor het ambt en de het leven van de priesters, nieuwe editie, in: Kerkelijke Documentatie 2013, nr. 2.

- De permanente diaken. Geroepen, gewijd, gezonden tot dienst in en voor de kerk. Uitgave Stichting verkondiging voor het Bisdom Roermond, Roermond 1979.
- Diakonie, in: Theologische Real Enzyklopädie, VIII, Berlijn 1981, 621-683.
- Hamans, P., Het ambt van diaken in de leer en het leven van de kerk, Brugge 1989.
- Hamans, P., Het diakenambt in de geschiedenis van de kerk: in: Communio 26 (2001)114-144.
- Hamans, P., Het permanent diakonaat, een oud ambt in een nieuwe gedaante, in: Emmaüs 21 (1990) 233-240.
- Hendriks, J., Herinvoering van het permanente diaconaat, in: Communio 38 (2013) 137-143.
- Hentschel, A., Diakonia im Neuen Testament. Studien zur Semantik unter besonderer Berücksichtigung der Rolle von Frauen, Tübingen 2007.
- Hermans, J., De diaken en de Eucharistie, in: Communio 38 (2013) 144-156.
- Hermans, J., Diaconale assistentie tijdens de Eucharistie. Rubricale aanwijzingen voor de dienst van de diaken, 's-Hertogenbosch 2011.
- Hermans, J., Het getijdengebed. Liturgie en spiritualiteit van het getijdenboek, Brugge 1995.
- Hermans, J., Kerkvaders en sacramenten, I-VI, Brugge 1982-1984.
- Het permanent Diaconaat op zoek naar zichzelf. 35 jaar diakens in Vlaanderen, Vloet, J. van der/Vandebroek, R. (red.), Antwerpen 2006.
- Internationale Theologische Commissie: Het diaconaat, evolutie en perspectieven, november 2002.
- Müller G.-L., Der Empfänger des Weihesakraments. Quellen zur Lehre und Praxis der Kirche, nur Männern das Weihesakrament zu spenden, Würzburg 1999.
- Plöger, G./Weber, J., Der Diakon. Wiederentdeckung und Erneuerung seines Dienstes, Freiburg 1980.
- Rahner, K./Vorgrimler, H., Diaconia in Christo. Über die Erneuerung des Diakonates, in: Quaestiones Disputatae 15/16, Freiburg 1962.
- Weier, J., Der Ständige Diakon im Recht der Lateinischen Kirchen unter besondere Berücksichtigung der Rechtslage in der Bundesrepublik Deutschland, Essen 1989.

- Weiss, A., Der Ständige Diakon. Theologisch-kanonistische und soziologische Reflexionen anhand einer Umfrage, Würzburg 1991 .
- Winninger,P./Congar, Y., Le Diacre dans l' Église et le monde d'aujourd'hui, in: Unam Sanctam 59, Paris 1966.
- Wollmann, G., Die ständigen Diakone. Berufswirklichkeit und Selbstverständnis, Mainz 1983.
- Ziegert, R., Der neue Diakonat. Das freie Amt für eine missionarische Kirche - Bilanz einer französischen Bewegung 1959-1977, Göttingen 1980.

Docent: Dr. P. Hamans

b. **Inleiding in andere ambten, functies en taken in de Kerk** *(12 contacturen)*

Naast het gewijde ambt, dat het bijzondere of ministeriële priesterschap in de Kerk tegenwoordig stelt, zijn er de laïcale ambten, functies en taken die behoren tot het algemene priesterschap van de gelovigen. Sommige taken hebben een specifiek liturgische inhoud, zoals het lectoraat en het acolytaat, andere hebben een bredere inhoud. Zij impliceren een nauwere medewerking met de gewijde bedienaren op de terreinen van de heiliging, verkondiging en leiding, op basis van een kerkelijke zending door de bisschop: pastorale werkers, geestelijke verzorgers, catecheten, catechisten, parochieassistenten. Profiel en inhoud van deze ambten, functies en taken worden nader bestudeerd.

Verplichte literatuur:

- Congregatie voor de Clerus e.a., Instructie over enige vragen betreffende de medewerking van lekengelovigen aan het dienstwerk van de priesters, in: 121 Kerkelijke Documentatie 25 (1997) 8.
- Nederlandse Bisschoppenconferentie: Meewerken in het pastoraat. Beleidsnota bij de 'Instructie over enige vragen betreffende de medewerking van lekengelovigen aan het dienstwerk van de priesters', 121 Kerkelijke Documentatie 27 (1999) 8.

Verdere literatuur:

- Johannes Paulus II., Postsynodale Apostolische Exhortatie 'Christifideles Laici' van 30 december 1988, in: 121 Kerkelijke Documentatie 17 (1989) 2.

Docent: Dr. P. Hamans

Practicum voor het eigen liturgisch handelen *(24 contacturen)*

a. **Inleiding in het gebruik van het Getijdengebed** *(3 contacturen)*

De eerste christenen kwamen meermaals per dag bijeen om te bidden. Zo heiligden zij de dag en leidden een godgewijd leven. Het getijdengebed heeft hetzelfde doel. Het is een gebed voor alle gelovigen om het dagelijkse bestaan te beleven in oprechte verbondenheid met God.
Alle gelovigen zijn uitgenodigd de dag te heiligen. Dat geldt met name voor allen die delen in het sacrament van de wijding. Bij de diakenwijding leggen de kandidaten de belofte af om dagelijks het getijdengebed te bidden ten dienste van de kerk en heel de wereld. Krachtens deze belofte zijn diakens verplicht tot het bidden van een deel van het brevier. Teneinde in het getijdengebed in te groeien, is het ook reeds tijdens de opleiding voorgeschreven minstens het morgen- en avondgebed uit het brevier dagelijks te bidden. Ook niet-diakenstudenten zijn hiertoe uitgenodigd.
Deze colleges bieden een hulp bij het praktische gebruik van het getijdenboek. Zij zijn zodanig gepland, dat zij staan aan het begin van de verschillende liturgische tijden in het eerste studiejaar.

Literatuur bij de cursus over het getijdengebed:

- Algemene inleiding op het Getijdenboek, Zeist 1990.
- Hamans, P., Het ambt van diaken in de leer en het leven van de kerk, Brugge 1989.
- Hermans, J., Het getijdengebed. Liturgie en spiritualiteit van het getijdenboek, Brugge 1995.

Docent: Dr. P. Hamans

b. **Liturgisch handelen** *(9 contacturen)*

De kandidaten worden vertrouwd gemaakt met de praktijk van het liturgische dienstwerk. Hierbij wordt aandacht besteed aan het lezen, de houding, openingswoord en voorbeden maken en het dienen in de liturgische plechtigheden.

Docent: H. Janssen

c. **Kerkmuziek** *(6 contacturen)*

Enige achtergrond, doel en toepassing van de kerkmuziek.

Docent: Drs. E. Smeets

d. **Logopedie** (*6 contacturen)*

Welke voorwaarden zijn er nodig bij duidelijk verstaanbaar spreken? Een goede lichaamshouding, ademgebruik in rust en bij het spreken, stemgeving met resonans en duidelijke articulatie. Theoretische achtergronden komen aan bod en er is tijd om praktisch te oefenen.

Docent: Mw. M. Cuijpers

Inleiding in de studie van de filosofie en de theologie
(Werkcollege 8 contacturen)

In de bijeenkomsten wordt een introductie gegeven in het omgaan met de studie van de filosofie, de theologie en hun hulpwetenschappen. Hierbij wordt aandacht besteed aan de wijze waarop men met de aangereikte stof moet omgaan, hoe men gebruik kan maken van literatuur, internet en bibliotheken. De inleiding in het wetenschappelijk werken wordt toegepast in enkele praktische opdrachten.

Docent: Dr. P. Hamans

2. De driejarige cyclus (jaar II t/m IV)

In de cyclische cursus, gemeenschappelijk aan de drie jaren, worden de volgende colleges gegeven:

Exegese - Inleiding tot het Nieuwe Testament II. Het corpus Johanneum *(24 contacturen)*

Inhoud:
Het Corpus Johanneum bestaat uit het evangelie, de drie brieven en de Openbaring. In de traditie worden deze vijf geschriften toegewezen aan dezelfde auteur: de apostel Johannes, de zoon van Zebedeüs. Het genre van deze boeken verschilt echter aanzienlijk en de teksten zijn ook in verschillende perioden ontstaan. In vergelijking met de synoptici beschrijft het Johannesevangelie het leven, de dood en de verrijzenis van Jezus op een heel eigen wijze door vooral zijn goddelijke identiteit te accentueren. De drie brieven en de Openbaring zijn gericht aan een verdeelde, c.q. een vervolgde christengemeenschap en willen de trouw aan Jezus en het geloof in Hem als Woord van God en als overwinnaar op de dood versterken. Deze teksten zijn verbonden met het evangelie door inhoudelijke en taalkundige overeenkomsten.
De cursus is een algemene kennismaking met het Corpus Johanneum. Bij ieder Johanneïsch geschrift zullen de volgende onderwerpen besproken worden: de auteur, plaats, tijd en *Sitz im Leben* waarin het werk ontstaan is, alsook de structuur en het literaire karakter van de tekst.

Literatuur:

- BROWN, S. – MOLONEY F., *Interpreting the Gospel and Letters of John. An Introduction*, Grand Rapids, MI: Eerdmans 2017
- DORN, K., *Basiswissen Bibel: Das Neue Testament* (UTB 4384), Paderborn: Ferdinand Schöningh 2016
- FEE, G. – HUBBARD JR., R. (ed.), *The Eerdmans Companion to the Bible*, Grand Rapids, MI: Eerdmans 2011
- KUGLER, R. – HARTIN, P., *An Introduction to the Bible*, Grand Rapids, MI: Eerdmans 2009

- OSBORNE, G., *Revelation* (BECNT), Grand Rapids, MI: Baker Academic 2002
- WAELE, D. DE, *De Ontdekking van het Nieuwe Testament*, Averbode: Uitgeverij Averbode 2020

De docent reikt een cursus aan.

Docent: Drs. lic. M. Heemels

Inleiding in het canonieke recht *(24 contacturen)*

De algemene inleiding in het canonieke recht geeft antwoord op de vragen wat canoniek recht is, wat de basis ervan is, waar het te vinden is en wat de inhoud ervan is. Na overzicht over de geschiedenis van de voornaamste bronnen van het canoniek recht, wordt kennis gemaakt met het geldende canonieke recht, zoals dat met name in het Wetboek van Canoniek Recht te vinden is, en met enkele centrale begrippen. Een overzicht over de inhoud van het wetboek en diens theologische leidraad sluit de cursus af.

Verplichte literatuur:
Codex Iuris Canonici – Wetboek van Canoniek recht, Latijns-Nederlandse uitgave, Brussel-Hilversum-Kevelaer: Licap c.v., Gooi en Sticht, Butzon en Bercker 1987
J. Hendriks, Kerkelijk recht. Handboek voor de pastorale praktijk met bijzondere bepalingen voor Nederland, Oegstgeest: Colomba 1998

Een reader wordt in het college uitgereikt.

Docent: Lic. R. Muprappallil Joseph

Kerkgeschiedenis – Capita select uit de Middeleeuwen en nieuwe tijd *(24 contacturen)*

De cursus bestaat uit drie delen. Het eerste behandelt de Reformatie, haar voorgeschiedenis en haar gevolgen. Deel twee gaat in op de Verlichting en de betekenis van deze stroming voor kerk en wereld

tot in onze dagen. Het derde deel richt de blik op het Tweede Vaticaanse Concilie, haar voorgeschiedenis en haar doorvoering.

Verplichte literatuur:
Hamans, P., Geschiedenis van de Katholieke Kerk I-II, Almere 2014.

Literatuur:

- Alberigo, G./Wittstadt, K., Geschichte des Zweiten Vatikanischen Konzils, 1959-1965, I-IV, Mainz 1997 vv.
- Die Geschichte des Christentums. Religion, Politik, Kultur, J.-M. Mayeur, e.a. (red.), I-XIII, Freiburg 1991-2002.
- Hamans, P., Geschiedenis van de katholieke kerk in Nederland. Van missionering tot het herstel van de hiërarchie in 1853, Brugge 1992.
- Hamans, P., Wie leidt wie? Elementen van bisschoppelijke leiding in Nederland na 1960, in: Communio 29(2004)145-160.
- Hamans, P., Geschiedenis van de Katholieke Kerk, I-II, in: Studia Rodensia VII, Hamans, P./Hegge, B./Hendriks, L. (eds.), Almere 2014.
- Jedin, H., Handbuch der Kirchengeschichte, IV-VII, Freiburg 1970-1979.
- Jong, J. de/Post, R./Abbink, G., Handboek van de kerkgeschiedenis, III V, Utrecht 1962 1965.
- Schatz, K., Allgemeine Konzilien - Brennpunkte der Kirchengeschichte, Paderborn 1997.

Docent: Mgr. dr. P. Hamans

Sacramententheologie: Eucharistie, wijding en huwelijk
(24 contacturen)

In het kader van de sacramententheologie neemt de behandeling van de Eucharistie een belangrijke plaats in. Vooral in dit sacrament wordt immers de relatie tussen Kerk en sacrament het duidelijkst tastbaar. De twee gedeelten van de cursus richten de aandacht op een dogma-historische en op een systematische beschouwing. Daarbij worden

niet alleen de theologische hoofdnoties (dankzegging, gedachtenis, epiclese), offer, tegenwoordigheid) inhoudelijk, bijbels, historisch en systematisch toegelicht, maar tevens zal ook aandacht worden besteed aan moderne vraagstukken en oecumenische ontwikkelingen in binnen- en buitenland.

Na enkele inleidende beschouwingen over liturgische wezenskenmerken van de Eucharistie zullen de structuur en de afzonderlijke elementen van de viering van de Eucharistie worden toegelicht. Bij deze bestudering van de liturgie van de Eucharistie zal de aandacht ook uitgaan naar de mogelijkheden tot keuze en aanpassing en naar de spirituele betekenis.

Daarnaast wordt aandacht besteed aan het sacrament van de ordo, het wijdingssacrament. Dankzij dit sacrament wordt de zending, die Christus aan zijn apostelen heeft toevertrouwd, in de kerk voortgezet tot aan het einde der tijden: het is het sacrament van het apostolisch ambt. Het omvat drie graden: het episcopaat, het presbyteraat en het diaconaat (CKK 1536).

Literatuur:
De belangrijkste teksten van het kerkelijk leergezag en documenten die betrekking hebben op de liturgische vernieuwing zijn opgenomen in een tekstselectie die ter hand gesteld wordt.

Voorts:

- J. Hermans, De liturgie van de Eucharistie. Inleiding tot het nieuwe missaal, Brugge/Nijmegen 1979 (= Studia Rodensia 1)
- J. Ratzinger, Gestalte en inhoud van de Eucharistieviering, in: Communio 2 (1977) 327-340 (ook als: Gestalt und Gehalt der eucharistischen Feier, in: id., Das Fest des Glaubens, 2e dr., Einsiedeln: Johannes 1981, 31-54).
- CKK, Hfdst. III, art. 6. Blz. 338 tot 353.
- G. Kardinaal Danneels: "Een woord bij …" nr. 18, Medewerkers aan uw vreugde. Persdienst Aartsbisdom, Wollemarkt 15, B-2800 Mechelen.
- Idem; nr. 32, Meester, wat moet ik doen? Als voornoemd.

Docent: Lic. H.M.H. Quaedvlieg

Scheppingsleer en christelijke antropologie *(24 contacturen)*

De scheppingsleer strekt zich uit over twee terreinen die achtereenvolgens onze aandacht zullen vragen. Allereerst komt structuur, zin en inhoud van het scheppingsgeloof in zijn algemeenheid aan de orde. Gevraagd wordt naar de verhouding tussen geschapen werkelijkheid en scheppende God. Binnen de geschapen werkelijkheid neemt vervolgens de mens een bijzondere plaats in. Vandaar dat een tweede gedeelte van de cursus gewijd is aan de zgn. christelijke antropologie: welke is de heel eigen plaats die de mens binnen de schepping inneemt?

Literatuur:

- Ganoczy, Schöpfungslehre, Düsseldorf 1983
- Mc.Farland, From Nothing. A Theology of Creation, Louisville 2014
- L. Scheffczyk, Einführung in die Schöpfungslehre, Darmstadt 1987
- Schönborn, Der Mensch als Abbild Gottes. Augsburg 2008
- J. v.d. Vloet, De schaduw van God, Antwerpen/Baarn 1992
- J. v.d. Vloet, De Zingever, Leuven 1995

Docent: Lic. H.M.H. Quaedvlieg

Algemene liturgie *(24 contacturen)*

De cursus is een beknopte theoretische inleiding in de liturgie zoals deze in de geschiedenis is gegroeid en na Vaticanum II vormgegeven. Ieder lesblok bestaat uit drie onderwerpen: een algemeen onderwerp, de liturgie van de sacramenten en sacramentaliën, en een onderwerp ter verdieping waarbij enkele keuzemogelijkheden worden aangereikt.

Literatuur:

- Er wordt een reader en enkele losse kopieën ter beschikking gesteld.

- Algemeen statuut van het Romeins Missaal, Liturgische documentatie 3, NRL 's-Hertogenbosch 2004.

Ter voorbereiding en verdere informatie wordt verwezen naar:

- Liturgisch Woordenboek, Roermond 1958-1962.
- Drs. Johan te Velde O.S.B.: *Thuiskomen in de liturgie*, Liturgische catechese voor parochianen. Uitgave van het bisdom Groningen-Leeuwarden 2007/2016.
- Dr. A.A.R. (Toon) Bastiaensen C.M.: *Ere wie ere toekomt.* Over ontstaan en vroege ontwikkeling van de Latijnse liturgie. Nijmegen 2006.
- Prof. Paul De Clerck pr.: *De liturgie begrijpen*, Leuven 2010
- *Oosterse Liturgie*, in: Liturgische documentatie 14, NRL, Den Bosch 2017.
- www.cultodivino.va/content/cultodivino/it/rivista-notitiae.html
- https://rkliturgie.nl/

Docent: Dr. G. Sars

Moraaltheologie *(24 contacturen)*

In deze cursus wordt eerst aandacht besteed aan de leer in de H. Schrift en in de Overlevering van de Kerk inzake het wezen van huwelijk en seksualiteit en inzake de sacramentaliteit van het huwelijk. Op grond daarvan wordt dan de leer van de Kerk inzake de moraal rond huwelijk en seksualiteit behandeld.

Verplicht literatuur:

- Conciliedocument Gaudium et spes, nrs. 47-52.
- Catechismus van de Katholieke Kerk, nrs. 2331-2400.

Literatuur:

- Apostolische Exhortatie "Familiaris consortio", d.d. 22 november 1982. De bestaande officiële vertalingen (Secretariaat R.K. Kerkgenootschap Utrecht, en Bisdom Roermond) zijn nog slechts antiquarisch verkrijgbaar. Men

vindt op internet andere Nederlandstalige en buitenlandse vertalingen.

- H. van der Meer, "Liefde en seksualiteit. Van de theologie naar de moraal". Uitg. Thabor, Brugge, z.j. [1984].
- Everard de Jong, "En God zag dat het heel goed was. De heiligheid van seksualiteit". Amsterdam, Uitg. De Boog, 1e dr. 2006, 2e dr. 2008.
- Paus Franciscus, Postsynodale apostolsiche exhortatie Amoris laetitia, 2016

Docent: Dr. L. Hendriks

Metafysica, filosofische Godsleer, filosofie van de religie en filosofische ethiek *(24 contacturen)*

De cursus biedt een overzicht van filosofische bezinning op het zijn, de oorsprong van het zijn, de aard van de religie en het goede leven in de loop van de geschiedenis, met speciale aandacht voor de filosofie van Thomas van Aquino en de dialoog met de tegenwoordige opvattingen.

Er wordt een reader verstrekt.

Literatuur:

- L. Elders, De Metafysica van St. Thomas van Aquino in historisch perspectief Brugge: Tabor, 1982
- L. Elders, De Metafysica van St. Thomas van Aquino in historisch perspectief II. Filosofische Godsleer Brugge: Tabor, 1987
- J. Ratzinger, Geloof, waarheid en tolerantie. Het christendom en de wereldgodsdiensten Tielt: Lannoo, 2008
- L. Elders, De ethiek van St. Thomas van Aquino Oegstgeest: Colomba, 2000
- W. Kluxen, Philosophische Ethik bei Thomas von Aquin Hamburg: Felix Meiner, 1980

Docent: Mgr. dr. E.J. de Jong

Werkcollege – 'De rol van de christengelovigen-leken in de Kerk in het licht van het Wetboek van Canoniek Recht' (kerkelijk recht) *(8 contacturen)*

Inhoud:
Het Wetboek van Canoniek Recht van 1983 beschrijft in het Tweede Boek "Volk van God" (De Populo Dei) de rechten en plichten van alle christengelovigen (cc. 204–329). In dit werkcollege wordt de rol van de christengelovigen-leken onderzocht in het licht van het geldende Wetboek van Canoniek Recht. De centrale vraag luidt dan ook: op welke wijze verwerkelijkt zich de zending van de christengelovigen-leken in de Kerk?

Werkwijze:
Een algemene inleiding door de docent, die tijdens de eerste bijeenkomst zal plaatsvinden, zal de deelnemers ondersteunen bij de voorbereiding van een referaat voor de daaropvolgende colleges. Het referaat van de deelnemers verdiept één van de thema's die tijdens het eerste college door de docent worden aangereikt. Elk referaat zal vervolgens gezamenlijk worden bediscussieerd en schriftelijk worden uitgewerkt. De evaluatie van de conclusies vindt plaats tijdens de laatste bijeenkomst.

Literatuur:

- *Codex iuris canonici = Wetboek van het canoniek recht*: *Latijns-Nederlandse uitgave*, Brussel: LICAP 1987.
- HENDRIKS, J., *Volk van God*, Oegstgeest: Colomba 2006.
- JOYCE, M., *Laity and clergy collaborating in parishes*, in: *The jurist*, 59 (1999), 78-96.

- MCDONOUGH, E., *Laity and the inner working of the Church*, in: *The jurist*, 47 (1987), 228-245.
- RINERE, E., *Conciliar and canonical applications of "ministry" to the laity*, in: *The jurist*, 47 (1987), 204-227.

Docent: Lic. P.I. Żelazny

3. Inleiding in de praktijk (jaar V)

Canoniek recht voor de pastorale praktijk *(24 contacturen)*

Voortbouwend op de algemene inleiding in het canonieke recht, behandelt deze cursus het canonieke recht zoals dat voor de pastorale praktijk van permanente diakens en pastorale werkers of geestelijke verzorgers van belang is. De normen rond de bediening van het Woord Gods en met name de prediking van het Woord Gods in de liturgie en paraliturgie; het sacrament van het doopsel en de opname in de katholieke Kerk; de Eucharistie en de heilige Communie; de huwelijkssluiting; de kerkelijke uitvaart; woord- en communievieringen; gewijde plaatsen en tijden. Enkele normen betreffende de oecumene. De verschillende formulieren en registratiewijzen die in de pastorale praktijk gebruikt worden, met name ook bij de huwelijkssluiting, worden behandeld.

Verplichte literatuur:

- Codex Iuris Canonici – Wetboek van Canoniek recht, Latijns-Nederlandse uitgave, Brussel-Hilversum-Kevelaer: Licap c.v., Gooi en Sticht, Butzon en Bercker 1987
- T. Meijers, Compedium van het katholiek canoniek recht, deel 1: Inleiding en volk Gods (2013)
- T. Meijers, Compendium van het katholiek canoniek recht, deel 2: Verkondiging en sacramenten (2017)
- J. Hendriks, Kerkelijk recht. Handboek voor de pastorale praktijk met de bijzondere bepalingen voor Nederland, Oegstgeest 2011
- J. Hendriks, Huwelijksrecht, Oegstgeest – Brugge: Colomba – Tabor 1995

Aanbevolen literatuur:

- Nederlandse Bisschoppenconferentie, Meewerken in het pastoraat. Beleidsnota bij de 'Instructie over enige vragen betreffende de medewerking van lekengelovigen aan het dienstwerk van de priesters': Secretariaat Rooms-Katholiek Kerkgenootschap, 121 Kerkelijke Documentatie, jrg. 27, nr. 8, Utrecht 1999
- Congregatie voor de Clerus e.a., Instructie over enige vragen betreffende de medewerking van lekengelovigen aan het dienstwerk van de priesters, Vaticaan 1997

- Pauselijke Raad voor de Bevordering van de Eenheid der Christenen, Oecumenisch Directorium, Vaticaan 2020
- P. Stassen-A. van der Helm, Handboek voor parochiebesturen, Heeswijck 2010 (2e druk).
- P. Stassen-A. van der Helm, Parochie in beweging. Geloven in de plaatselijke geloofsgemeenschappen, Heeswijk 2010.
- J. Hermans, Zondagsviering bij afwezigheid van een priester, Oegstgeest 1998 (2e druk)
- Procedure tot ongeldigverklaring van een huwelijk volgens de normen van de RK-Kerk. Uitgave van het Secretariaat RK-Kerkgenootschap in Nederland, Zeist 2001.
- Blauwdruk 2020 voor het bisdom Roermond "Als de Heer het huis niet bouwt, werken de bouwlieden vergeefs", mei 2011.
- Analecta Bisdom Roermond

In de lessen zullen ook nog andere boeken, naslagwerken, toepassingsbesluiten e.d. gepresenteerd en toegelicht worden.

Een reader wordt in het college uitgereikt.

Docent: Dr. J.W.G. Geelen c.r.l.

Praktische liturgie *(12 contacturen)* *(geen examen)*

Doel van de cursus:
Het diaconaat stelt Christus als dienaar sacramenteel aanwezig. Het dienend karakter van het diaconaat komt met name in de liturgie en de eigen liturgische taken van de diaken tot uitdrukking. Vanuit deze spirituele achtergrond verkennen we en oefenen we de verschillende vormen van diaconale assistentie bij de vieringen van de sacramenten en andere liturgische vieringen.

Literatuur:
- Basisnormen voor de vorming en directorium voor de dienst en het leven van de permanent diaken, in de reeks: Kerkelijke documentatie, jrg. 28, nr. 1, 2000
- Algemeen statuut van het Romeins missaal, in de reeks: Liturgische documentatie, nr. 3, 's-Hertogenbosch 2004

- Diaconale assistentie tijdens de Eucharistieviering. Mag. dr. J.
- Hermans, eigen tekst, 2011
- Klein Rituale voor de Nederlandse Kerkprovincie, Nationale raad voor Liturgie, 's-Hertogenbosch, 2009
- Het doopsel van kinderen, Nationale raad voor Liturgie, Zeist, 1993

Docent: Dr. L. Hendriks

Voorleeskunde (practicum) *(8 contacturen) (geen examen)*

Inhoud:
Spreken met empathie, een goed stemgebruik, duidelijke articulatie, gebruik van prosodie en het innemen van een open lichaamshouding zijn essentieel bij het toespreken van mensen. In dit practicum wordt de theorie hierover behandeld en wordt er praktisch geoefend. Vanuit logopedisch oogpunt zal hierin een persoonlijk advies en begeleiding gegeven worden.

Docent: Mw. M. Cuijpers

Klinische pastoraal *(12 contacturen)*

Inhoud van de cursus:
In de cursus 'Klinische pastoraal' gaat de aandacht uit naar de pastorale zorg in de ziekenhuissetting. Deze pastorale zorg vereist immers een bijzondere aanpak omwille van de intensiteit van het pastorale gesprek in de context van acuut lijden.

We besteden ook aandacht aan de zorg bij het levenseinde. Deze cursus is een verdieping op de cursus 'Pastoraal in zorginstellingen'. Er wordt voornamelijk met casussen gewerkt. Cursisten dienen ook zelf minstens 1 casus aan te brengen.

Docent: Dr. M. Steegen, PhD

Algemeen sociaal pastoraat *(12 contacturen)*

Waarin aandacht voor o.a. geschiedenis van het sociaal pastoraat, woonwagenpastoraat, opvang van dak- en thuislozen, omgaan met verslaafden, asielzoekers en andere vormen van categoriaal pastoraat.

Doel van de cursus:
De rooms katholieke kerk heeft het bevorderen van de *menselijke waardigheid* steeds als een van haar kerntaken gezien. Dit komt o.a. tot uiting in aantal sociale encyclieken. Bij het behartigen van deze menselijke waardigheid in parochies en in onze eigen leefomgeving, is het belangrijk om goed te kijken naar welke sociaal maatschappelijke ontwikkelingen in onze maatschappij plaatsvinden en hoe zich dit verhoudt tot onze eigen leef- en woonomgeving.

We proberen naar de samenleving te kijken vanuit de ogen van de 'zwakgemaakte' medemens. Aan de hand van actuele thema's gaan we ook kijken hoe parochies zich verhouden tot deze maatschappelijke en sociale problemen.

Inhoud:
Tijdens de cursus wordt een pastoraal – inhoudelijke onderbouwing aangereikt. Verder zullen we aan de hand van concrete praktijkvoorbeelden laten zien hoe dit 'sociaal pastoraat/aandachtspastoraat' vorm en inhoud krijgt en de waardigheid van de mens zo centraal mag staan.

Methode:
Tijdens deze cursus zullen we luisteren naar verhalen vanuit de praktijk. Vervolgens is er een groepsgesprek, waarbij de deelnemers hun ervaringen, visie en vragen inbrengen en waarop de docent zal reageren.

Evaluatie:
Werkopdracht. Een verslag van de cursus waarin de volgende vragen beantwoord dienen te worden:

Zijn er m.b.t. uw leven en werken in het pastoraat belangrijke zaken naar voren gebracht? Heeft deze cursus uw betrokkenheid bij groepen of personen, die het moeilijk hebben, vergroot? Wat heeft u gemist en wat heeft U bijzonder aangesproken?

Literatuur:
Documentatie: Ondersteunende documentatie wordt uitgereikt.

Optioneel: informatie is te vinden op de site www.rkdiaconie.nl

Docent: P. v.d. Laarschot

Pastoraalpsychologie *(12 contacturen)*

Doel van de cursus:
Inzicht krijgen in het vakgebied van de godsdienst en pastorale psychologie, de thema's die daarbinnen bestudeerd worden en de wijze waarop de in dit gebied ontwikkelde inzichten van waarde zijn voor het pastoraal handelen.
Telkens zal de theorie verbonden worden met de praktijk en het levensverhaal van de deelnemers.

Docent: Mw. drs. F.M.J. Keyers

Pastoraaltheologie *(12 contacturen)*

Inhoud:
De pastoraaltheologie wordt verondersteld te zijn "een wetenschappelijke reflectie over de Kerk in haar dagelijkse opbouw uit kracht van de Geest in de geschiedenis; [...] De pastoraal is niet alleen een kunst noch een samenstel van aansporingen, ervaringen en methoden. Zij heeft volledig de waardigheid van theologie, want zij ontvangt uit het geloof de beginselen en criteria voor het pastoraal handelen van de Kerk dat iedere dag de Kerk "verwekt". [...] Onder deze beginselen en criteria is bijzonder belangrijk het evangelische onderscheidingsvermogen aangaande de socio-culturele en kerkelijke

situatie waarin de pastorale actie zich ontplooit." (Pastores dabo Vobis, n. 57). In de uitvoering van de colleges is het de bedoeling dat de student niet eenvoudigweg ideeën reproduceert maar dat hij zijn eigen denken ontwikkelt vanuit literatuur, de pastorale ervaring van de docent en de eigen ervaringen van de student.

Literatuur:

- DILLEN, AANNEMIE / GÄRTNER, STEFAN, *Praktische Theologie: Verkenningen aan de grens*, (Campus Handboek), LannooCampus, Leuven 2015.
- GERBER, MICHAEL / BRANTZEN, HUBERTUS / FAULHABER, KURT / SCHMID, BERNHARD J., *Pastoral am Puls, Glaubenswege gehen – geistliche Prozesse leiten*, Herder, Freiburg im Breisgau 2019.
- GERBER, MICHAEL, *In der Tiefe der Wüste, Perspektiven für Gottes Volk heute*, Herder, Freiburg im Breisgau 2024.
- GREGORIUS DE GROTE, *De pastorale regel* (Studia Rodensia 10), Vertalers L. Hendriks en B. Hegge, inleiders P. Hamans en B. Hegge, Grootseminarie Rolduc, Kerkrade 2021.
- HILLEBRAND, BERND / QUISINSKI, MICHAEL, *Dogma und Pastoral – neu vernetzt: Aufbruch zu einer angewandten Theologie*, Grünewald, Ostfildern 2021.
- SELLMANN, MATHIAS, *Parochie van de toekomst, 7 uitdagingen*, Halewijn, Antwerpen 2021.
- SMIT, JOHAN, *Tot de kern komen, De kunst van het pastorale gesprek*, Kok Boekencentrum, Utrecht 2023.
- STEEN, MARC (Red.), *Parochie ... Waarheen?* (Leuvense Cahiers voor Praktische Theologie 14), Halewijn, Antwerpen 2013.
- WOLLBOLD, ANDREAS, *Pastoraltheologie / Homiletik / Religionspädagogik*, Bonifatius, Paderborn 2021.
- ZULEHNER, PAUL, *Hoffnung für eine taumelnde Welt. Eine Pastoraltheologie für Europa*, Grünewald, Ostfildern 2023.

Docent: Lic. E. Dassen

De missionaire parochie *(12 contacturen)*

Inhoud:
Dit college wil ingaan op het ontstaan, de inhoud en de toepassing van de zich steeds verder verspreidende visie van de 'Missionaire Parochie'.

Voor het ontstaan van deze visie bekijken wij wat het kerkelijke leergezag vanaf Vaticanum II t/m Paus Leo XIV als antwoord geeft op de crisis in de Kerk.
Wij blijven vooral uitvoerig stilstaan bij de Apostolische Exhortatie 'Evangelii Gaudium' van Paus Franciscus (De Vreugde van het Evangelie).

Voor de inhoud van de visie van de 'Missionaire Parochie' vormt het boek van Father James Mallon 'Als God renoveert' de basis.
Verder grijpen wij terug op verschillende brochures van het Bisdom Breda waarin deze visie beknopt wordt uitgelegd.

Tenslotte hebben we het over concrete toepassingen van de visie van de Missionaire Parochie waarbij Alpha-bijeenkomsten een grote rol spelen.
Ook zal er informatie zijn over de cursus 'Sycomore' die vaker als een vervolg op 'Alpha' wordt aangeboden,
over concrete voorbeelden hoe je als parochie naar buiten kunt treden en natuurlijk over de visienota van ons bisdom 'Verbonden met elkaar in Christus. Kompas voor de toekomst'.
Het synodaal proces dat erin beschreven wordt, zal namelijk belangrijk zijn voor de nodige draagkracht van de visie van de 'Missionaire Parochie'.

Literatuur en overige bronnen:

- James Mallon, Als God renoveert. De parochie van onderhoud naar bloei, Baarn: Adveniat 2019.
- www.missionaireparochie.nl

- Paus Franciscus, Evangelii Gaudium, De vreugde van het Evangelie, Over de verkondiging van het Evangelie in de wereld van vandaag.
  Naar aanleiding van de Bisschoppensynode 2012 over de nieuwe evangelisatie, te vinden op: www.rkdocumenten.nl
- Bisdom Roermond, Verbonden met elkaar in Christus. Kompas voor de toekomst
- Bisdom Breda, verschillende brochures (worden aangereikt)
- Leo Fijen & Anselm Grün, Toekomst zien in de Kerk. Baarn: Adveniat 2018.

Verder worden verschillende Alpha-YouTubes samen bekeken en naar YouTubes verwezen zoals: Johannes Hartl: Sharing the Gospel in a post-Christian world (Lezing op YouTube). Ook in het Duits.

Docent: R. Kanke

Stagesupervisie *(15 contacturen)* *(geen examen)*

De cursus supervisie beoogt jou als student persoonlijk te begeleiden en verder te vormen in je studie, stage en werk. Beroepsbegeleiding. Daarbij reflecteer je (o.a. middels een werkverslag) op je eigen ervaringen en leert daarvan; een blijvend proces van beroepsontwikkeling. Wij zullen dat in principe in een onderling groepsgesprek doen, waarbij ieders ervaring meetelt en de supervisor zowel -op enige afstand- deelneemt aan het gesprek, als wel technisch het professionele kader bewaakt. Zowel je eigen persoonlijkheid als je aangeleerde kennis en vaardigheden staan daarbij voorop.

Literatuur:

- Stevens, Herrebosch, Vandenhoeck: *Praktijkbegeleiding van Pastores.* Antwerpen 2006, blz. 179-198 [uitverkocht maar vrij toegankelijk via:
  https://kuleuven.limo.libis.be/discovery/search?query=any,contains,lirias1884857&tab=LIRIAS&search_scope=lirias_profile&vid=32KUL_KUL:Lirias&foolmefull=1]
- Körver, J.W.G. (Sjaak): *Voorbij aan voegen, voorzichtigheid en veiligheid. Klinisch pastorale vorming en de professionalisering van de geestelijk verzorger*

in: Doolaard, Jaap (red.): Nieuw Handboek Geestelijke Verzorging, Kampen 2009, blz. 759-772

Supervisor: Dr. G. Sars

Wereldreligies *(24 contacturen)*

Doelstelling:
Het hoofddoel van deze cursus is om studenten een diepgaand begrip en waardering bij te brengen voor de diversiteit van religieuze tradities over de hele wereld. Door de studie van wereldreligies zullen studenten in staat zijn om:

1. Inzicht te verwerven in de historische, filosofische en culturele aspecten van verschillende religies.
2. De complexiteit van religieuze overtuigingen, praktijken en rituelen te analyseren en te evalueren.
3. Kritisch te reflecteren op de rol van religie in de hedendaagse samenleving en haar invloed op sociale, politieke en ethische kwesties.
4. Interreligieuze dialoog en begrip te bevorderen om effectief te kunnen omgaan met culturele diversiteit en interculturele communicatie te verbeteren.

Cursusstructuur:
Inleiding tot Wereldgodsdiensten
Het Christendom
De Islam
Het Hindoeïsme
Goden en Rituelen
Het Boeddhisme
Het Jodendom
Monotheïstische godsdiensten

Evaluatie en Reflectie:

- Bespreking van de leerdoelen en evaluatiemethoden.
- Reflectie op de geleerde concepten en persoonlijke groei tijdens de cursus.

Deze lesstructuur biedt een grondige verkenning van de vijf belangrijkste wereldgodsdiensten binnen een strak tijdsbestek van 24 lesuren, waarbij elke religie zorgvuldig wordt behandeld om een diepgaand begrip te bevorderen.

Docent: Mw. S. Hellenbrand

Training gespreksvoering *(24 contacturen)*

Doel van deze training:
In de praktijk draait (bijna) alles om communicatie: gesprekken met parochianen, doopvoorbereidingen, besprekingen met collega´s, vergaderingen van het zorgteam, begeleiding van zieken en stervenden. Communicatie is hierbij hét ´transportmiddel´ om zelf goed begrepen te worden, maar vooral ook om anderen beter te begrijpen. Deze cursus biedt de mogelijkheid om centrale basisvaardigheden omtrent communicatie te oefenen en geeft zo het fundament voor opbouwende klinische pastoraal/pastorale gespreksvoering en collegiale intervisie.

Inhoud:
In deze training gaan wij basisaspecten van een goede communicatie oefenen zoals het moment van contactopname en het begin van het gesprek, de concentratie op de ander, verder verschillende manieren van spreken/vertellen en van vragen stellen. De opbouw van een gesprek en het omgaan met belangrijke scharniermomenten worden geoefend, alsook de zorgvuldige afronding van een gesprek. Tevens komen kwesties aan de orde zoals nabijheid en (professionele) distantie, het omgaan met eigen en andermans emoties en de werking van lichaamstaal, stem en blikcontact. Ook moeilijke aspecten als belerend gedrag, permanente onderbrekingen, te hoge (eigen) ik-betrokkenheid en de destructieve werking van ja-maar-discussies worden duidelijk.

Gaandeweg ontdekken wij de constructieve werking van het écht aandacht hebben voor de ander, alsook de stimulerende en helende

werking van goed luisteren, van zwijgen en stil-zijn. Op deze manier worden contact en communicatie op zielsniveau mogelijk en krijgt de Heilige Geest de ruimte om in het gesprek Zijn werk te doen.

Methoden:
Ter ondersteuning van de stage/de praktijk werken wij in deze training aan de hand van casussen met doelgerichte oefeningen, rollenspelen en met video-feedback. Voor zover nodig en zinvol wordt bij de nabesprekingen ook theoretische achtergrondinformatie aangereikt.

Docent: R. van den Heuvel

Individueel pastoraal gesprek (*9 contacturen)*

Het gesprek en de ontmoeting in de Heilige Schrift aan de hand van een aantal concrete verhalen. Dit omvat 2 lesuren.
De grondhouding van 'luisteren' en 'horen' uitgaande van 'Shema Yizrael' uit Deuteronomium 6, 4 en het verhaal over Elia op de berg Horeb 1 Koningen 19:1-21. Ook dit omvat 2 lesuren.
Wie ga ik ontmoeten? Een beschrijving van de verschillende doelgroepen die men in de pastoraal kan ontmoeten worden nader bekeken: ouders van dopelingen; ouders van communicantjes; ouders van vormelingen; kinderen; bruidsparen; zieken; stervenden; eenzame mensen; vrijwilligers in een parochie; verslaafden; gevangenen; daklozen en zwervers; mensen met psychische of psychiatrische problematiek. Dit omvat 3 lesuren.
Hoe bereid ik een ontmoeting voor, voor zover deze niet spontaan ontstaat en zelfs dan: wat is mijn grondhouding? Wat heb ik mensen te bieden? Wat mogen mensen van mij verwachten? Hoe sluit ik een gesprek af en wat kan ik er mee doen? Ook dit omvat 2 lesuren.

Literatuur:
- 'Seelsorge mit jungen Menschen', Matthias Günther (Vandenhoeck & Ruprecht)
- 'Priester bij het uitschot', Guy Gilbert (lannoo) Tielt 2004

- 'Empathie- Stem geven aan het hart', Wunibald Müller (Averbode/Gooi en Sticht)
- 'Mit dem Herzen sehen', Joachim kardinal Meisner. MM Verlag Aachen
- 'Ein Weg des Vertrauens', Frère Roger Taizé. Einhard Verlagsbuch
- 'Es wächst ein Licht in deinem Fehlen', Giannina Wedde. (Vier Türme Verlag)

Docent: S. Nevelstein

Theoretische homiletiek *(12 contacturen)*

De homiletiek is een discipline binnen de praktische theologie. Zij houdt zich bezig met de communicatie van het evangelie in de huidige situatie. In de cursus theoretische homiletiek wordt o.a. het wezen van de homilie besproken, de functie van de homilie binnen de liturgie, de predikant, de hoorder en het omgaan met de Schriftteksten in de homilie. Belangrijk referentiepunt is het 'Homiletisch Directorium'. Hoewel de homilie tijdens de eucharistieviering voorbehouden is aan de priester en de diaken, is de theorie van de homilie ook van belang voor andere medewerkers in het pastoraat.

Verplichte literatuur:

- Congregatie voor de goddelijke eredienst en de regeling van de sacramenten, Homiletisch Directorium, s.l., 2015 (= Liturgische Documentatie 12).

Verdere literatuur:

- Paus Franciscus, Apostolische exhortatie *Evangelii Gaudium* over de verkondiging van het evangelie in de wereld van vandaag, Breda: SRKK 2014 (= Kerkelijke Documentatie 2014/nummer 1).
- S. van Calster, Bijbel en preek. Een pastoraaltheologische bijdrage tot de studie van de homilie: Problematiek, analyse, reflexie, Brugge – Boxtel 1978.
- E. Foley (ed.), A Handbook for Catholic Preaching, Collegeville 2016.

- A. Wollbold, Predigen. Grundlagen und praktische Anleitung, Regensburg 2017.

Docent: Dr. B Hegge

Praktische homiletiek *(12 contacturen)*

In deze colleges wordt de voorbereiding en uitwerking van een preek in het kader van de liturgie belicht en ingeoefend. Verschillende soorten preken worden gemaakt en in lesverband gehouden, met aandacht voor de doelstelling en context, de opzet en inhoud, de schriftelijke uitwerking, de communicatie met de toehoorders, de voordracht, lichaamstaal en dictie.

Docent: W.A. Varela Gaviria

4. Vervolg inleiding in de praktijk (jaar VI)

Pastoraal in zorginstellingen *(24 contacturen)*

Doelstelling:
Cursisten zijn in staat te verstaan wat (ernstig) ziek-zijn en/of ouder worden oproept aan gedachten, gevoelens en reacties. Ze hebben kennis van processen die zich voordoen bij het verwerken van ernstig verlies of naderende dood. Ze kunnen zo luisteren en communiceren, dat zieken, gehandicapten en hun familie bij hen 'op verhaal kunnen komen' en kunnen delen wat hen bezighoudt. Zij begrijpen wat ziekte en verlies teweegbrengen in het geloven van mensen.
Ze zijn vertrouwd met het begrip 'zorgrelatie' en herkennen van daaruit het belang van de termen 'levensloop' en 'levensverhaal', alsmede het onderscheid tussen beide.
Ze kunnen omgaan met gevoelens van teleurstelling, opstandigheid, verbittering en onmacht. Ze hebben kennis van de wijze(n) waarop de Bijbel omgaat met de mens die lijdt (bv. Job).
Zij kennen de visie van de burgerlijke overheid op zorg in instellingen/tehuizen, alsmede de visie van de VGVZ, m.n. het beroepsprofiel voor pastores.
Zij zijn bekwaam zich te profileren, transparant te zijn over hun taak en samen te werken met andere zorgverleners, zodat de geestelijke/pastorale zorg geïntegreerd is in de totale zorg.
Zij kennen het belang, de plaats en de mogelijkheden van liturgie en pastoraal groepswerk in een zorginstelling en doen een passend aanbod.
Zij zijn in staat om stervenden nabij te zijn en te begeleiden, alsmede hun dierbaren (rond – en na het overlijden). Zij kennen het pastorale belang van het Sacrament van de Ziekenzalving, alsmede de kansen en beperkingen voor het bidden met zieken, stervenden en hun naasten.
Ze reflecteren op vragen rond euthanasie en hoe je daar als pastoraal (mede)werk(st)er mee omgaat. Het gaat in deze cursus niet enkel om kennisoverdracht, maar ook om het inoefenen van pastorale vaardigheden via rollenspel en een interactieve benadering van de genoemde thema's.

Literatuur:
De literatuur zal tijdig aan de cursisten worden toegezonden in de vorm van enkele artikelen en tevens worden enkele boektitels ter lezing aanbevolen voor verdere vorming.

Docent: Dr. M. Steegen

De heilige Schriften van de Joden en de Christenen
(24 contacturen)

Wij christenen mogen nooit vergeten dat Jezus van Nazareth een zoon is van het joodse volk, geworteld in de traditie van Mozes en de profeten. Door de ontmoeting met het jodendom gaan wij Jezus beter begrijpen. Niet alleen door de Schriften maar ook door onze theologie en liturgie blijven wij vitaal verbonden met de joodse godsdienst. Joden en christenen leven uit één en dezelfde wortel. Hoe meer wij handelen vanuit dat besef, hoe meer wij zullen bijdragen tot de sjalom die alle volken in het vooruitzicht is gesteld. (NL Bisschoppen, Levend uit één en dezelfde wortel, 1995)

Thema's die aan bod zullen komen:

- NL Bisschoppen over relatie jodendom-christendom
- Uitleg van het oude testament in het nieuwe testament
- Het Joodse karakter van de christelijke bijbel
- Rabbijnse exegese
- De Bijbelse talen
- Bijbelse thema's rechtvaardigheid, werk en armoede
- Katholieke Bijbelexegese in de laatste twee eeuwen
- De werking van de Bijbel in het kerkelijk leven
- Spirituele lezing van de bijbel
- De feesten in het Johannes Evangelie (Sabbath en Pesach)
- De Joden in het Johannes Evangelie
- Paulus en de Wet

Literatuur:
Er zal literatuur worden aangereikt. Verder dienen de deelnemers zelf een bijbel mee te nemen naar de colleges.

Overige literatuur:
- Internationaal Commentaar op de Bijbel, E. Eynikel, E. Noort, T. Baarda, A. Denaux (red.). Kok/Averbode, 2001.
- The Jewish People and their Sacred Scriptures in the Christian Bible, Rome, 2002.

De cursus wordt afgesloten met een schriftelijk examen.

Docent: V. Goulmy

Sacramentencatechese doop, communie, vormsel *(24 contacturen)*

Doel van de cursus:
Na afloop van deze cursus zijn de deelnemers in staat om met betrekking tot de initiatiesacramenten en het sacrament van het huwelijk in hun eigen woorden weer te geven:
1. Een aantal aspecten van de wijze waarop de R.K.-kerk de voorbereiding op deze sacramenten ziet (met name de inhoud);
2. De grote lijnen van verschillende catecheseprojecten als voorbereiding op deze sacramenten;
3. Aanpak in parochies van sacramentencatechese in de huidige situatie, waarin schoolcatechese grotendeels is weggevallen en parochiecatechese wordt gegeven in de context van evangelisatie.

Tot slot hoop ik dat ze bereid zijn om met hetgeen hen geboden werd hun eigen huidige (toekomstige) praktijk kritisch te beschouwen en indien nodig te veranderen.

Inhoud:
Met behulp van de tijdens deze colleges uit te reiken reader worden de sacramenten besproken (de inhoud voor een goede catechese), worden verschillende mogelijkheden van catechese aan de orde

gesteld en wordt gesproken over de mogelijkheden en onmogelijkheden van nieuwe wegen die bewandeld kunnen worden.

Methode:
College met groepswerk en individuele opdracht.
Reader wordt verstrekt.

Aanbevolen literatuur:

- Als God renoveert – De parochie van onderhoud naar bloei- Hoofdstuk 6 De voordeur – de sacramenten als onze grootste pastorale kans- Fr. James Mallon
- Ik ook van jou! - Handboek bij een huwelijk -Nicky & Sila Lee

Verschillende nader te bepalen projecten voor de sacramenten-catechese.

Evaluatie:
Het maken van een opdracht.
De concrete opdracht wordt tijdens de bijeenkomsten besproken en zal door de docent individueel worden beoordeeld.

Docent: Drs. W. van Dijck

Volwassencatechese *(24 contacturen)*

Inhoud:
Deze cursus bereidt de deelnemers voor op het geven van Christocentrische volwassenencatechese en geloofsvorming in hun parochies met als uitgangspunt het Woord van God. De doelen en taken van de catechese worden behandeld, evenals mogelijke methodologieën, modellen en vormen van catechese voor volwassenen. Praktische begeleiding zal worden gegeven met betrekking tot: het ontwerpen van catechetische sessies, het kiezen van thema's, het integreren van het *kerygma*, het faciliteren van kleine groepen, het beoordelen van behoeften, het onderwijzen van volwassenen van de 21e-eeuw en het gebruik van technologie.

Evaluatie: Eindopdracht:
De deelnemers zullen een geloofsvormingssessie voor volwassenen voorbereiden en opzetten volgens de gegeven gids.

Vereiste literatuur:

- De Bijbel
- *Catechismus van de Katholieke Kerk*
- Johannes Paulus II, Postsynodale Apostolische Exhortatie "Catechesi tradendae: Catechese geven in onze tijd," 1979. (Zie www.rkdocumenten.nl)
- Congregatie van de clerus, *Algemeen directorium voor de catechese*, 1997. (Zie www.rkkerk.nl)
- Franciscus, Postsynodale Apostolische Exhortatie "Evangelii gaudium: Over de verkondiging van het Evangelie in de wereld van vandaag," 2013. (Zie www.rkdocumenten.nl)
- Paulus VI, Postsynodale Apostolische Exhortatie "Evangelii Nuntiandi: Over de Evangelisatie in de Moderne Wereld," 1975. (Zie www.rkdocumenten.nl)

Aanbevolen literatuur:

- Vaughan-Spruce, Hannah, *Catechese handboek*, Leeuwarden 2024. ISBN: 9789493279704
- Pontifical Council for Promoting the New Evangelization, *Directory for Catechesis*, London 2020. (**DC**) ISBN: 9781784696412 (In afwachting van de Nederlandse vertaling: De Pauselijke Raad voor de Bevordering van de Nieuwe Evangelisatie, *Directorium voor de Catechese*.)
- Nationale Raad voor Liturgie, *Het doopsel van volwassenen*, Hilversum 1993. ISBN: 9070452677
- Benedictus XVI, Postsynodale Apostolische Exhortatie "Verbum Domini: Over de Heilige Schrift," 2010. (Zie www.rkdocumenten.nl)
- Willey, Petroc, Pierrre de Coinet, Barbara Morgan, *The Catechism of the Catholic Church and the Craft of Catechesis*, San Francisco 2008. ISBN: 9781586172213

- Ratzinger, Joseph, *Gospel, Catechesis, Catechism: Sidelights on the Catechism of the Catholic Church*, San Francisco 1997. ISBN: 9780898706338
- Kelly, Francis D., *The Mystery We Proclaim, 2nd ed.: Catechesis for the Third Millennium*, Eugene 1999. ISBN: 9781556356841
- Weddell, Sherry A., *Forming Intentional Disciples: The Path to Knowing and Following Jesus*, Huntington 2012. ISBN: 9781612785905
- Mallon, James, *Als God renoveert: De parochie van onderhoud naar bloei*, Baarn 2019. ISBN: 9789492093776

Docent: Zr. Theresa Anne Knuth, O.P.

Inleiding Godsdienstpedagogie *(12 contacturen)*

"Wij constateren met groot verdriet en bezorgdheid dat inderdaad maar weinig tijdgenoten van ons, en dat geldt in het bijzonder voor jongeren en kinderen, opgegroeid zijn in een wereld zonder God, erop vertrouwen dat de geschiedenis, inclusief hun eigen, persoonlijke geschiedenis, een inherente zin heeft, een oorsprong en een bestemming. Ze ervaren haar als iets dat als los zand aan elkaar hangt. Ze stellen zich tevreden met kleine verhalen die niet meer dan schamele hoop bieden, terwijl ze geen rekening houden met een nobel verhaal dat hen verheft, dat zin geeft aan heel hun leven, dat verklaart waarom ze bestaan, voor wie we leven, waarom we lijden...het resultaat kan alleen maar een crisis van de hoop zijn" (Kardinaal Gerhard-Ludwig Müller: Het fundament van onze hoop).

De vraag naar een specifieke geloofscommunicatie in het kader van evangelisering is zeker aan de orde in onze geseculariseerde en multiculturele samenleving. Deze vraag vormt het voorwerp van de cursus godsdienstpedagogiek. In deze cursus wordt achtereenvolgens behandeld: terminologie en geloofscommunicatie. Geschiedenis van de godsdienstpedagogie. Evangelisering en multiculturaliteit. Godsdienst-pedagogische modellen. De pedagogie van Caritas en Hoop.

Een syllabus wordt ter beschikking gesteld.

Evaluatie: mondeling gesprek over werkstuk

Literatuur:

- J. Van der Vloet, Meegaan om te zien. Godsdienstpedagogie op nieuwe wegen, Halewijn 2010
- J. Hendriks, De katholieke school, Tabor, Brugge 1988.
- H. Vanheeswijck, God op school. De religieuze factor in het onderwijs, Davidsfonds/Leuven 1993

Docent: Dr. H. Vanheeswijck

Ouderenpastoraal *(6 contacturen) (geen examen)*

Inhoud:
In 1998 gaf de Pauselijke Raad van Leken een bijzonder document uit met als titel "De waardigheid van ouderen en hun missie in de Kerk en de wereld". Inmiddels zijn we ruim 25 jaar verder. De vergrijzing neemt meer en meer toe, en komen daarbij onze jongeren meer en meer in verdrukking? Kortom hebben ouderen wel een bijzondere opdracht? Al in 1984 sprak Paus Johannes Paulus II in een toespraak tot zo'n achtduizend ouderen en zei letterlijk: "U mag niet ten prooi vallen aan de bekoring van innerlijke eenzaamheid… en U hebt nog een zending te verrichten, een bijdrage te leveren". Wereldwijd werd deze bezinning gedeeld. Door de Verenigde Naties werd het jaar 1999 uitgeroepen tot het Internationaal Jaar van de Ouderen. In zes korte lessen denken we na over: Hoe staat de Kerk tegenover ouderdom? Wat zegt ons geloof, onze kerk over de betekenis en waarde van de ouderdom? Wat zegt de H. Schrift over de oudere: over de derde en vierde levensfase? De oudere en de persoonlijke waardigheid. Verder: De Kerk met de Oudere en hun Missie. En tenslotte welke visies, richtlijnen ontvangen we vanuit ons geloof?

Docent: Mgr. W. van Rens

Godsdienstsociologie *(24 contacturen) (met examen)*

Inhoud:
Het eerste deel van deze cursus behandelt godsdienstsociologie als

wetenschappelijke studie van de wisselwerking tussen religie en samenleving. Aandacht wordt besteed aan enkele denkers - Max Weber, Emile Durckheim...- die dit vakgebied sterk beïnvloed hebben.
In het tweede gedeelte gaat de aandacht naar het onderscheid tussen religie, godsdienst en geloof. We maken we een sociologische analyse van de actuele verhoudingen tussen godsdienst, kerk, cultuur en samenleving. We focussen daarbij op het de secularisatie (buiten en binnen de Kerk) en haar gevolgen.
Weerstanden en mogelijkheden van evangelisering én Kerkopbouw in de huidige samenleving vormen de onderwerpen van het derde en laatste deel.
Aan te schaffen literatuur: de docent bezorgt een syllabus waarin verplichte lectuur verwerkt wordt.

Aanbevolen literatuur:

- Copier, J. (2025).*Networking Intentional Christian Communities; Final evaluation.*(extern rapport, Kaski rapport, no 677).Kaski
- Dekker, G. en H. C. Stoffels (2011) *Godsdienst en samenleving. Een introductie in de godsdienstsociologie*, Kampen: Kok.
- De Kesel, Jozef, Kardinaal (2021) *Geloof & godsdienst in een seculiere samenleving.*
- Halewijn, Antwerpen.
- Halik, Tomas (2023) *De namiddag van het christendom. Op weg naar een nieuw tijdperk.* KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht.
- Hellemans, S. (2019) *De grote transformatie van religie en van de katholieke kerk.* Prisma Print Tilburg University, Tilburg 2019.
- Kersbergen, J.J.. & Copier, J. (2025). *Kerkleiders over de vitaliteit van de Rooms-Katholieke Kerk.* (extern rapport, Rapport, no 675). Nijmegen: Kaski
- *Catholic Church Statistics 2025 Fides Agency, 17/10/2025*
- *Religie &SamenlevingVol 20 Nr 3 (2025): Reflecties op God in Nederland 1966-2024*

Evaluatie: Mondeling examen

Docent: Dr. H. Vanheeswijck

Liturgie in instellingen *(12 contacturen) (met examen)*

De colleges behandelen de Liturgie in zorginstellingen, d.w.z. categoriale liturgie zoals deze nodig is in o.a. ziekenhuizen, woon-zorg-centra, inrichtingen van justitie en instellingen voor geestelijk gehandicapten in Nederland. Naast de bestaande en geijkte vormen van liturgische vieringen worden mogelijke aanpassingen van de liturgie besproken, en wordt er gekeken hoe men daar in onze buurlanden mee omgaat. Ook oriënteren we ons aan Liturgische documenten zoals 'Directorium voor vieringen met kinderen', het 'Directorium voor volksvroomheid en liturgie' en het Benedictionale.

Aanbevolen literatuur:

- *Zegeningen uit het Romeins Rituaal,* NRL, Zeist 1986
- Vieringen, in: *Nieuw handboek geestelijke verzorging* (Jaap Doolaard, red.) Kampen 2006, blz. 249 e.v., blz. 550 e.v. & passim
- Gerard Sars: 'Zeg dat het goed is', in: Ryan van Eijk & Anne van Voorst (red.) *Geestelijke verzorging bij justitie*, Utrecht 2026, blz. 433-453

Via het internet:

- www.rkliturgie.nl (Nationale Raad voor Liturgie)
- www.dli.institute/wp/startseite-institut/ (Deutsches Liturgisches Institut)
- www.kerknet.be (Belgische Bisschoppenconferentie)
- www.icelweb.org (Internationale Liturgische Commissie voor Engelssprekende landen)

Docent: Dr. G. Sars

Didactiek *(15 contacturen)*

Doel van de cursus:

Na afloop van deze bijeenkomsten zijn de deelnemers in staat om in hun eigen woorden weer te geven:

- Achtergrond voor het opdoen van kennis en de werking van het geheugen.
- Lesvoorbereiding, het benoemen van lesdoelen en reflectie van het handelen.
- Welke werkvormen toegepast kunnen worden om het beste leerresultaat te bereiken.
- Inzicht in gedragingen van mensen en sociale relaties.
- Omgaan met conflicten.
- Opbouw van diverse soorten bijeenkomsten.
- Aandachtspunten voor individuele gesprekken.

We hopen dat de student bereid is om met hetgeen geboden werd zijn/haar eigen huidige (toekomstige) praktijk kritisch te beschouwen en indien nodig de aanpak te veranderen.

Inhoud:

Tijdens de colleges worden de verschillende aspecten van het didactisch handelen besproken en waar mogelijk praktisch geoefend. Naast het werken met klassen of groepen is er ook aandacht voor het omgaan met vrijwilligers, ouders van dopelingen en andere individuele gesprekken.
Ook het handelen bij vergaderingen, presentaties en andere bijeenkomsten komen aan de orde.

Methode:
College met groepswerk en individuele opdrachten.
Reader wordt verstrekt.

Evaluatie:
Het maken van een lesvoorbereiding. De concrete opdracht wordt tijdens de laatste bijeenkomst besproken en zal door de docent individueel worden beoordeeld.

Literatuur:

- Walter Geert & René van Kralingen: Handboek voor leraren. Uitgeverij Coutinho 2021
- Sasja Dirkse-Hulscher & Angela Talen: Het groot werk-vormen boek. Uitgeverij Boom 2021

Docent: J. Sietzema

Stagesupervisie *(15 contacturen)* *(geen examen)*

De cursus supervisie beoogt jou als student persoonlijk te begeleiden en verder te vormen in je studie, stage en werk. Beroepsbegeleiding. Daarbij reflecteer je (o.a. middels een werkverslag) op je eigen ervaringen en leert daarvan; een blijvend proces van beroepsontwikkeling. Wij zullen dat in principe in een onderling groepsgesprek doen, waarbij ieders ervaring meetelt en de supervisor zowel -op enige afstand- deelneemt aan het gesprek, als wel technisch het professionele kader bewaakt. Zowel je eigen persoonlijkheid als je aangeleerde kennis en vaardigheden staan daarbij voorop.

Literatuur:

- Stevens, Herrebosch, Vandenhoeck: *Praktijkbegeleiding van Pastores.* Antwerpen 2006, blz. 179-198 [uitverkocht maar vrij toegankelijk via: https://kuleuven.limo.libis.be/discovery/search?query=any,contains,lirias1884857&tab=LIRIAS&search_scope=lirias_profile&vid=32KUL_KUL:Lirias&foolmefull=1]
- Körver, J.W.G. (Sjaak): *Voorbij aan voegen, voorzichtigheid en veiligheid. Klinisch pastorale vorming en de professionalisering van de geestelijk verzorger* in: Doolaard, Jaap (red.): Nieuw Handboek Geestelijke Verzorging, Kampen 2009, blz. 759-772

Supervisor: Dr. G. Sars

De missionaire parochie *(12 contacturen)*

Inhoud:
Dit college wil ingaan op het ontstaan, de inhoud en de toepassing van de zich steeds verder verspreidende visie van de 'Missionaire Parochie'.

Voor het ontstaan van deze visie bekijken wij wat het kerkelijke

leergezag vanaf Vaticanum II t/m Paus Leo XIV als antwoord geeft op de crisis in de Kerk.
Wij blijven vooral uitvoerig stilstaan bij de Apostolische Exhortatie 'Evangelii Gaudium' van Paus Franciscus (De Vreugde van het Evangelie).

Voor de inhoud van de visie van de 'Missionaire Parochie' vormt het boek van Father James Mallon 'Als God renoveert' de basis.
Verder grijpen wij terug op verschillende brochures van het Bisdom Breda waarin deze visie beknopt wordt uitgelegd.

Tenslotte hebben we het over concrete toepassingen van de visie van de Missionaire Parochie waarbij Alpha-bijeenkomsten een grote rol spelen.
Ook zal er informatie zijn over de cursus 'Sycomore' die vaker als een vervolg op 'Alpha' wordt aangeboden,
over concrete voorbeelden hoe je als parochie naar buiten kunt treden en natuurlijk over de visienota van ons bisdom 'Verbonden met elkaar in Christus. Kompas voor de toekomst'.
Het synodaal proces dat erin beschreven wordt, zal namelijk belangrijk zijn voor de nodige draagkracht van de visie van de 'Missionaire Parochie'.

Literatuur en overige bronnen:

- James Mallon, Als God renoveert. De parochie van onderhoud naar bloei, Baarn: Adveniat 2019.
- www.missionaireparochie.nl
- Paus Franciscus, Evangelii Gaudium, De vreugde van het Evangelie, Over de verkondiging van het Evangelie in de wereld van vandaag.
  Naar aanleiding van de Bisschoppensynode 2012 over de nieuwe evangelisatie, te vinden op: www.rkdocumenten.nl
- Bisdom Roermond, Verbonden met elkaar in Christus. Kompas voor de toekomst
- Bisdom Breda, verschillende brochures (worden aangereikt)
- Leo Fijen & Anselm Grün, Toekomst zien in de Kerk. Baarn: Adveniat 2018.

Verder worden verschillende Alpha-YouTubes samen bekeken en naar YouTubes verwezen zoals:
Johannes Hartl: Sharing the Gospel in a post-Christian world (Lezing op YouTube). Ook in het Duits.
(Johannes Hartl heeft 12 million YouTube followers!)

Docent: R. Kanke

Scriptiebegeleiding *(8 contacturen)*

Inhoud:
Deze scriptiebegeleiding is bedoeld als een ondersteuning bij het voorbereiden en uitvoeren van een wetenschappelijk verantwoord werk.
We zullen aandacht besteden aan het structureren en de vormgeving van een thema voor een bedoeld werkstuk. Ook het zoeken en gebruik maken van relevante literatuur zal hiervan deel uitmaken, als ook de correcte wijze van het aanhalen en citeren van ander wetenschappelijk werk (fysiek en online). Voor dit laatste onderdeel gaan wij ook aan de slag met enkele voorbeelden en praktische oefeningen.

De docent reikt enkele relevante materialen aan.

Docent: Dr. D. Rohling

V. Pastorale stage

Doelstelling
Gedurende jaar V en jaar VI doet de student een stage in een aangewezen parochie of instelling onder supervisie. De stage heeft als doelstelling: begeleide kennismaking met zoveel mogelijk aspecten van de pastoraal in een parochie of instelling en in-oefening van verschillende liturgische en pastorale competenties. Schoolcatechese valt in de regel niet onder de stage, eventueel wel andere soorten van catechese, indien aanwezig.

Begeleiding in de parochie of instelling
De stage wordt ter plekke begeleid door de pastoor of een andere verantwoordelijke, die als *mentor* optreedt. De mentor en de stagiair houden *regelmatige werkbesprekingen* (bijv. tweewekelijks). Zij plannen samen de activiteiten van de stagiair. Zij evalueren de activiteiten en de ervaringen van de stagiair, zijn/haar houding in pastorale omgang met de mensen, en de eventuele moeilijkheden die zich voordoen. De stagiair houdt de mentor op de hoogte van wat hij/zij doet en brengt daarover verslag uit. De mentor geeft aanwijzingen en eventueel correctieve opmerkingen. Het is bijv. mogelijk dat de stagiair eerst met de mentor meegaat bij een aantal activiteiten, zodat de stagiair kan observeren hoe de mentor in de pastorale praktijk optreedt. Achteraf kunnen zij daarop reflecteren. In het algemeen wijdt de mentor de stagiair in de verschillende aspecten van het pastoraal in.

Supervisie in de opleiding
De *supervisor* van de opleiding begeleidt de stagiair in de supervisielessen. De stagiair maakt daartoe werkverslagen volgens een bepaald model (waaronder verbatims). De eerste vier keer wordt de stagiair apart gesuperviseerd vanuit de eigen verslagen. Daarna kan de supervisie ook groepsgewijs worden vervolgd. Na een eventuele diakenwijding in de loop van het studiejaar gaat de supervisie door tot het einde van het studiejaar.

Tijdsbesteding
De stage begint aan het begin van het studiejaar en duurt tot het einde ervan. Het aantal uren per week dat de stagiair aan de stage besteedt, is afhankelijk van de omstandigheden (baan, gezin enz.), maar bedragen tenminste vier uren per week, gedurende het hele studiejaar (buiten de liturgische vieringen).

Stageactiviteiten
De stageactiviteiten kunnen, naargelang de mogelijkheden ter plekke, zich uitstrekken tot het terrein van *liturgie* (als lector en acoliet assisteren in verschillende soorten vieringen; eventueel als cantor of ceremoniarius optreden; inleidende woordjes voor de vieringen en voorbede maken en houden; een 'overweging' of 'woordje' houden in bepaalde vieringen (bijv. boeteviering of vespers); ziekencommunie rondbrengen; een uitvaart voorbereiden; voorbereiden en meehelpen bij de vooravondwake van een uitvaart en de uitvaart zelf; meegaan naar het kerkhof of crematorium; meehelpen bij de voorbereiding van de liturgie; voorbereiden van hen die taken uitoefenen in de liturgie; rozenkrans voorbidden; woord en gebedsvieringen voorbereiden en houden, van de *verkondiging* (deelname aan evangelisatie- en vormingsactiviteiten voor verschillende groepen en zelf daarin een aandeel leveren; meehelpen bij kinder- , jongeren- of volwassenencatechese; meehelpen bij de voorbereiding op de sacramenten; pastorale bezoeken aan nabestaanden bij een overlijden; pastorale bezoeken aan hen wie zij de ziekencommunie brengen en aan andere zieken; pastorale bezoeken aan andere mensen; het schrijven van een artikel voor het informatieblad, de website enz.); een overzicht krijgen van de opbouw en leiding (eerste verkenning van groepen die in de geloofsgemeenschap actief zijn en zich op de hoogte stellen van hun leden, werkterrein, werkwijze, organisatie; eventueel meewerken in de een of andere groep; deelname aan een of meerdere vergaderingen.

Beoordeling
De supervisor bezoekt vóór het begin van het studiejaar de mentor. Daarna zijn er twee gesprekken van stagiair, mentor en supervisor samen om de voortgang van de stage te meten aan de hand van de

zelf geformuleerde doelstellingen. De supervisor beoordeelt of de stagiair een aanvaardbare ontwikkeling in de stage heeft doorgemaakt die vertrouwen geeft naar de toekomst toe en of de stagiair supervisabel is. De mentor geeft aan de rector van de opleiding een beoordeling van de stage. De mentor geeft aan de rector eveneens zijn mening over de geschiktheid van de kandidaat voor de diakenwijding resp. kerkelijke zending.
Daarbij wordt gelet op een aantal 'competenties' (aanwezigheid van pastorale bewogenheid en interesse; vermogen om in het algemeen met mensen om te gaan; vermogen om te luisteren en adequaat te spreken; inlevings- en meelevingsvermogen; vermogen om situaties en personen in te schatten; vermogen om samen te werken in het pastorale team en met de vrijwilligers; liturgische en spirituele houding; inhoudelijkheid van de verkondiging en aansluiting bij de toehoorders; integratie van de geestelijke dimensie in de activiteiten; discretie; prudentie in aanpak en beoordeling; stressbestendigheid; reflectievermogen; kunnen hanteren van eigen grenzen en mogelijkheden; kunnen aanvoelen van gewenst eigen initiatief; open houding ten opzichte van de begeleiders).

VI. Voortgezette vorming

1. Voor wie en hoe?

Voor hen die de opleiding aan het TIR hebben afgesloten en eveneens voor allen die met een kerkelijke zending in de pastoraal werkzaam zijn, is er de voortgezette vorming. De voortgezette vorming strekt zich uit gedurende vijf studiejaren na het afsluitende studiejaar. In die tijd onderhoudt de rector contacten met hen, en, indien in een parochie werkzaam, met de pastoors bij wie zij werkzaam zijn. Per studiejaar zijn er twee bezinningsweekenden, één studiedag samen met de echtgenotes en vier studieweekends. Gedurende de vijf jaren van de voortgezette vorming blijft men ook deelnemen aan de jaarlijkse retraite, door de spirituaal georganiseerd, of zij nemen deel aan een andere retraite, in overleg met de spirituaal. Deelname aan de voortgezette vorming is verplicht. Zij heeft voorrang boven werkzaamheden in de parochie of instelling. Alleen om dringende redenen kan men hiervan ontheven worden. Verzoeken daartoe dienen bij de rector (resp. de spirituaal in het geval van bezinningsdagen) te worden ingediend. Men dient de verhindering ook door te geven aan het secretariaat, in verband met het gereed maken van kamers en reserveringen van maaltijden.

Na het beëindigen van de voortgezette vorming kunnen de diakens, pastorale werkers en geestelijke verzorgers deelnemen aan de permanente vorming, zoals die door het bisdom voor de priesters georganiseerd wordt. Zij kunnen ook, op vrijwillige basis, aan het programma van de voortgezette vorming blijven deelnemen, mits zij zich tijdig aanmelden. Voor deelname aan bezinningsdagen en retraites in de Foyer de Charité te Thorn worden voor hen de gebruikelijke kosten voor maaltijden en overnachting in rekening gebracht.

2. Data en programma voortgezette vorming

29 augustus 2026
Opening studiejaar (zie IX.6)

Vrijdag 6 en zaterdag 7 november 2026
Voortgezette vorming Rolduc

Vrijdag 6 november 2026: Intervisie. Begeleider: Dr. G. Sars

In de voortgezette vorming vinden er steeds op de vrijdagavond intervisiegesprekken op collegiaal niveau plaats. In deze intervisie gaan we op het eigen professionele functioneren in de praktijk reflecteren en zo nodig samen oplossingen ontwikkelen. In het begin wordt er een effectief werkende communicatiestructuur aangereikt en ingeoefend die het mogelijk maakt in deze collegiale gesprekken tot goede resultaten te komen. Basiselementen van deze communicatie zijn: goed luisteren (een kunst!), respect voor elkaar en het adviseren vanuit een collegiale houding. Ter inleiding wordt er door de begeleider de nodige informatie verstrekt. Tijdens de oefeningen werken de deelnemers zelfstandig.

Zaterdag 7 november 2026, thema: "Het geloof vieren met ouderen".
Inleider: Mw. S. Crapels

Vrijdagavond 27 november en zaterdag 28 november 2026
Bezinningsweekend Thorn (opleiding en v.v.)

Vrijdag 15 januari en zaterdag 16 januari 2027
Voortgezette vorming Rolduc

Vrijdag 15 januari 2027: Intervisie. Begeleider: Dr. G. Sars

Zaterdag 16 januari 2027, thema: "AI – Artificiële Intelligentie"
Inleider: Dr. L. Hendriks

Vrijdag 12 februari 2027 en zaterdag 13 februari 2027
Voortgezette vorming Rolduc

Vrijdag 12 februari 2027: Intervisie. Begeleider: Dr. G. Sars

Zaterdag 13 februari 2027, thema: "Franciscus/Het jaar van Franciscus"

Inleider: Br. Hans-Peter Bartels ofm

Vrijdag 12 en zaterdag 13 maart 2027
Bezinningsweekend Thorn (opleiding en v.v.)

Vrijdag 28 mei 2027 en zaterdag 29 mei 2027
Voortgezette vorming Rolduc

Vrijdag 28 mei 2027: Intervisie. Begeleider: Dr. G. Sars

Zaterdag 29 mei 2027, thema: "Het synodale proces"
Inleider: Richard Steenvoorde, Dominicaan

Woensdag 30 juni t/m zondag 4 juli 2027
Jaarlijkse retraite te Thorn (zie III.3)
Voor opleiding en voortgezette vorming

3. Praktische gegevens

Plaatsen en tijden
De studieweekenden worden gehouden in het hoofdgebouw van Rolduc (Grootseminarie).

De bezinningsweekenden en de jaarlijkse retraite worden in Thorn gehouden (Foyer de Charité) (Zie III.3).

De studieweekenden in het kader van de voortgezette vorming beginnen steeds op vrijdagavond om 20.00 uur en duren tot zaterdag-middag omstreeks 13:00 uur (tot na het middageten).

Dagorde en college-uren
(Zie IX.3)

4. Onkostenvergoeding voortgezette vorming

Het totale pakket navorming bestaat jaarlijks uit vier studieweekenden en twee bezinningsweekenden en de retraite. De eigen bijdrage hiervoor bedraagt €350,- (incl. retraite, overnachtingen en maaltijden). Een factuur wordt toegezonden. Het bedrag kan worden overgemaakt op de rekening van het Grootseminarie Rolduc, NL81 INGB 0673 0093 94. Mocht daartoe aanleiding bestaan, dan kan met de econoom een andere financiële regeling getroffen worden.

VII. Dagen voor de echtgenotes en gezinnen van de diakens

De echtgenotes en gezinnen van de gehuwde diakenstudenten en diakens zijn van meet af aan op een bijzondere wijze verbonden met de opleiding, de voortgezette vorming en het diaconale werk. Daarom worden elk studiejaar dagen georganiseerd waarop de gezinnen aanwezig kunnen zijn of waarop de echtgenotes een vormingsaanbod wordt gedaan.

1. Opening van het studiejaar van de diakenopleiding en tevens de viering van het 50-jarig jubileum op zaterdag 29 augustus 2026

Deze vindt plaats op de laatste zaterdag van augustus. Naast de cursisten en de nieuwe studenten met hun gezinnen, zijn alle diakens met echtgenotes welkom om de opening van het studiejaar mee te vieren. Een uitnodiging wordt U toegezonden: het is noodzakelijk zich aan te melden om het aantal maaltijden te kunnen reserveren.

De dag begint om 10:00 uur met een H. Mis door de bisschop. Daarna is er een ontvangst met koffie en vlaai waarna er een inleiding is. De dag wordt afgesloten met een diner.

Dagorde zie IX.6

2. Bijeenkomst voor echtgenotes van diakenkandidaten op 18 en 19 juni 2027

Eenmaal per jaar wordt er tijdens een studieweekend een apart programma georganiseerd voor de echtgenotes van hen die zich op het diakenambt voorbereiden. Met het oog op de diakenwijding worden de echtgenotes meer vertrouwd met de betekenis van dit

ambt en met de implicaties die dit voor het gezin heeft, dat steeds op de eerste plaats blijft staan. Begin- en eindtijd van dit weekend vallen samen met het rooster van de reguliere studenten.

3. Gebeds- en gespreksbijeenkomsten

Voor de echtgenotes van alle diakens en diakenkandidaten worden bij voldoende belangstelling twee gebeds- en gespreksbijeenkomsten gehouden op Rolduc. Het morgengedeelte omvat bezinning en wordt gegeven door de moderator van het Theologisch Instituut Rolduc, P. Hamans. Het middaggedeelte wordt op voorstel van de deelneemsters gewijd aan een inleiding en gesprek over een belangrijk onderwerp in kerk en maatschappij, gezin en parochie. Op één van deze dagen vindt meestal een ontmoeting plaats met de bisschop.

VIII. Calendarium

1. Overzicht en lesrooster

De cijfers achter de colleges geven het aantal lesuren op die dag aan en de dikgedrukte cijfers geven de laatste college-uren aan.

LESROOSTER TIR STUDIEJAAR 2026-2027							
Week	datum	uur	Jaar I	Jaar II,III en IV	Jaar V	Jaar VI	Voortgezette vorming
za	29-8		**Opening studiejaar door de bisschop**				
1	4-9	1	Brevier. P. Hamans 1				
		2	Ambt I	Moraaltheologie	Missionaire parochie	Missionaire parochie	
		3	P. Hamans 2	L. Hendriks 3	R. Kanke 3	R. Kanke 3	
	5-9	4	Logopedie				
		5	M. Cuijpers 2	Moraaltheologie	Wereldreligies	Volwassencatechese	
		6		L. Hendriks 7	S. Hellenbrand 5	Zr. Theresa Anne 3	
		7	Ambt I				
		8	P. Hamans 5			Didactiek	
		9	Liturgisch handelen	Algemene liturgie	Praktische liturgie	J. Sietzema 4	
		10	H,. Janssen 2	G. Sars 3	L. Hendriks 2		
2	18-9	1					
		2	Ambt I	Moraaltheologie	Stagesupervisie	Stagesupervisie	
		3	P. Hamans 8	L. Hendriks 10	G. Sars 3	G. Sars 3	
	19-9	4	Logopedie		Praktische liturgie	Pastorale zorg	
		5	M. Cuijpers 4	Algemene liturgie	L. Hendriks 4	in zorginstellingen	
		6		G. Sars 6	Voorleeskunde	M. Steegen 3	
		7	Ambt I		M. Cuijpers 2	Volwassencatechese	
		8	P. Hamans 11	Moraaltheologie		Zr. Theresa Anne 5	
		9	Liturgisch handelen	L. Hendriks 14	Theoretische homiletiek	Scriptiebegeleiding	
		10	H. Janssen 4		B. Hegge 3	D. Rohling 2	
3	25-9	1	Inl. theol. En				
		2	fund. theol.	Algemene liturgie	Missionaire parochie	Missionaire parochie	
		3	P. Casino 3	G. Sars 9	R. Kanke 6	R. Kanke 6	
	26-9	4	Ambt I **12**		Voorleeskunde		
		5		Moraaltheologie	M. Cuijpers 4	H. Schrift	
		6	Ambt II	L. Hendriks 18	Praktische homiletiek	V. Goulmy 4	
		7	P. Hamans 3		W. Varela 2		
		8					
		9	Liturgisch handelen	Algemene liturgie	Theoretische homiletiek	Didactiek	
		10	H. Janssen 7	G. Sars 12	B. Hegge 6	J. Sietzema 7	

Week	datum	uur	Jaar I	Jaar II,III en IV	Jaar V	Jaar VI	Voortgezette vorming
4	9-10	1	Inl. theol. En			Pastorale zorg	
		2	fund. theol.	Scheppingsleer	Pastoraaltheologie	in zorginstellingen	
		3	P. Casino 6	H. Quaedvlieg 3	E. Dassen 3	M. Steegen 6	
	10-10	4			Voorleeskunde	Pastorale zorg	
		5	Ambt II	Algemene liturgie	M. Cuijpers 6	in zorginstellingen	
		6	P.Hamans 6	G. Sars 17	Praktische homiletiek	M. Steegen 9	
		7	Werkcollege		W. Varela 4		
		8	P.Hamans 2			H. Schrift	
		9	Liturgisch handelen	Werkcollege	Theoretische homiletiek	V. Goulmy 8	
		10	H. Janssen 9	P. Zelazny 2	B. Hegge 9		
vr/za	**16/17-10**		**Bezinningsweekend opleiding Thorn**				
za	**31-10**		**Diakenwijding**				
5	6-11	1					Intervisie
		2	Ambt II	Scheppingsleer	Missionaire parochie	Missionaire parochie	door Dr. G. Sars
		3	P. Hamans 9	H. Quaedvlieg 6	R. Kanke 9	R. Kanke 9	
	7-11	4	Brevier. P. Hamans 2				
		5	Logopedie	Algemene liturgie	Training gespreksvoering	H. Schrift	Voortgezette vorming:
		6	M. Cuijpers **6**	G. Sars 21	R. v.d. Heuvel 4	V. Goulmy 11	
		7	Werkcollege			Sriptiebegeleiding	"Het geloof vieren
		8	P. Hamans 4			D. Rohling 4	met ouderen"
		9	Muziek	Scheppingsleer	Theoretische homiletiek	Didactiek	Mw. S. Crapels
		10	E. Smeets 2	H. Quaedvlieg 9	B. Hegge 12	J. Sietzema 9	
6	20-11	1	Inl. theol. En			Pastorale zorg	
		2	fund. theol.	Scheppingsleer	Pastoraaltheologie	in zorginstellingen	
		3	P. Casino 9	H. Quaedvlieg 12	E. Dassen 6	M. Steegen 12	
	21-11	4				Pastorale zorg	
		5	Ambt II	Moraaltheologie	Alg. sociaal pastoraat	in zorginstellingen	
		6	P. Hamans **12**	L. Hendriks 22	P. v.d. Laarschot 3	M. Steegen 15	
		7			Praktische homiletiek		
		8	Inl. christelijk		W. Varela 6	Volwassencatechese	
		9	geloven	Scheppingsleer	Training gespreksvoering	Zr. Theresa Anne 9	
		10	B. Hegge 4	H. Quaedvlieg 15	R.v.d. Heuvel 6		
vr/za	**27/28-11**		**Bezinningsweekend opleiding en voortgez. vorming Thorn**				

Week	datum	uur	Jaar I	Jaar II,III en IV	Jaar V	Jaar VI	Voortgezette vorming
7	4-12	1					
		2	Kerkelijke documenten	Scheppingsleer	Stage supervisie	Stage supervisie	
		3	J. Geelen 3	H. Quaedvlieg 18	G. Sars 6	G. Sars 6	
	5-12	4	Werkcollege				
		5	P. Hamans 6	Scheppingsleer	Canoniek recht	Volwassencatechese	
		6		H. Quaedvlieg 21	J. Geelen 4	Zr. Theresa Anne 13	
		7	Inl. christelijk	Moraaltheologie			
		8	geloven B. Hegge 7	L. Hendriks **24**			
		9	Muziek	Werkcollege	Training gespreksvoering	Godsdienstsociologie	
		10	E. Smeets 4	P. Zelazny 4	R. van den Heuvel 9	H. Vanheeswijck 3	
8	18-12	1	Inl. theol. En				
		2	fund. theol.	Scheppingsleer	Missionaire parochie	Missionaire parochie	
		3	P. Casino 12	H. Quaedvlieg **24**	R. Kanke **12**	R. Kanke **12**	
	19-12	4			Praktische liturgie		
		5	Inl. kerkgeschiedenis	Filosofie	L. Hendriks 6	Volwassencatechese	
		6	P. Hamans 3	E. de Jong 4	Praktische homiletiek	Zr. Theresa Anne 16	
		7			W. Varela 8		
		8	Inl. christelijk geloven			H. Schrift	
		9	B. Hegge 11	Algemene liturgie	Training gespreksvoering	V. Goulmy 15	
		10		G. Sars **24**	R. v.d. Heuvel 12		
9	8-1	1					
		2	Inl. kerkgeschiedenis	Filosofie	Wereldreligies	Godsdienstsociologie	
		3	P. Hamans 6	E. de Jong 7	S. Hellenbrand 8	H. Vanheeswijck 6	
	9-1	4	Inl. kerkgeschiedenis		Voorleeskunde		
		5	P. Hamans 8	Sacramentenleer	M. Cuijpers **8**	Godsdienstsociologie	
		6	Inl. filosofie	H. Quaedvlieg 4	Praktische homiletiek	H. Vanheeswijck 9	
		7	D. Rohling 2		W. Varela 10	Sacramentencatechese	
		8				W. van Dijck 2	
		9	Inl. christelijk geloven	Exegese	Algemeen soc. Past.	Scriptiebegeleiding	
		10	B. Hegge 14	M. Heemels 3	P. v.d. Laarschot 6	D. Rohling 6	

Week	datum	uur	Jaar I	Jaar II,III en IV	Jaar V	Jaar VI	Voortgezette vorming
10	15-1	1	Inl. theol.			Pastorale zorg	Intervisie
		2	en fund. theol.	Kerkgeschiedenis	Alg. soc. Pastoraat	in zorginstellingen	door Dr. G. Sars
		3	P. Casino 15	P. Hamans 3	P. v.d. Laarschot 9	M. Steegen 18	
	16-1	4			Wereldreligies	Pastorale zorg	
		5	Inl. kerkgeschiedenis	Sacramentenleer	S. Hellenbrandt 10	in zorginstellingen	Voortgezette vorming:
		6	P. Hamans 11	H. Quaedvlieg 8	Praktische homiletiek	M. Steegen 21	
		7			W. Varela **12**		"Kunstmatige intelligentie"
		8	Inl. christelijk geloven			Volwassencatechese	AI
		9	B. Hegge 18	Exegese	Training gespreksvoering	Zr. Theresa Anne 20	Dr. L. Hendriks
		10		M. Heemels 6	R. v.d. Heuvel 15		
11	29-1	1				Pastorale zorg	
		2	Kerkelijke documenten	Filosofie	Alg. soc. Pastoraat	in zorginstellingen	
		3	J. Geelen 6	E. de Jong 10	P. v.d. Laarschot **12**	M. Steegen **24**	
	30-1	4	Brevier. P. Hamans **3**	Filosofie			
		5	Inl. kerkgeschiedenis	E. de Jong 12	Canoniek recht	Volwassencatechese	
		6	P. Hamans 13	Sacramentenleer	J. Geelen 8	Zr. Theresa Anne **24**	
		7		H. Quaedvlieg 10			
		8	Inl. christelijk geloven				
		9	B. Hegge 22	Exegese	Stagesupervisie	Stagesupervisie	
		10		M. Heemels 9	G. Sars 9	G. Sars 9	
12	12-2	1	Inl. theol.				Intervisie
		2	en fund. theol.	Sacramentenleer	Pastoraaltheologie	H. Schrift	door Dr. G. Sars
		3	P. Casino 18	H. Quaedvlieg 13	E. Dassen 9	V. Goulmy 18	
	13-2	4		Exegese		Didactiek	
INFO-		5	Inl. kerkgeschiedenis	M. Heemels 11	Canoniek recht	J. Sietzema 11	Voortgezette vorming:
DAG		6	P. Hamans 16	Werkcollege	J. Geelen 12	H. Schrift	
		7	Werkcollege	P. Zelazny 6		V. Goulmy 20	"Franciscus/het jaar
		8	P. Hamans **8**				van Franciscus"
		9	Inl. christel. Geloven	Filosofie	Pastoraalpsychologie	Sacramentencatechese	
		10	B. Hegge **24**	E. de Jong 15	F. Keyers 3	W. van Dijck 5	Br. H.-P. Bartels

Week	datum	uur	Jaar I	Jaar II,III en IV	Jaar V	Jaar VI	Voortgezette vorming
S 13	26-2	1					
C		2	Kerkelijke documenten	Filosofie	Pastoraaltheologie	Liturgie in instellingen	
R		3	J. Geelen 9	E. de Jong 18	E. Dassen **12**	G. Sars 3	
U	27-2	4		Exegese			
T		5	Inl. kerkgeschiedenis	M. Heemels 13	Canoniek recht	Didactiek	
I		6	P. Hamans 19	Sacramentenleer	J. Geelen 16	J. Sietzema **15**	
N		7		H. Quaedvlieg 15			
I		8	Inl. H. Schrift				
U		9	V. Goulmy 4	Canoniek Recht	Pastoraalpsychologie	Sacramentencatechese	
M		10		R. Muprappalil 3	F. Keyers 6	W. van Dijck 8	
vr/za	**12/13-3**		**Bezinningsweekend opleiding en voortgez. vorming Thorn**				
14	19-3	1	Inl. theol.				
		2	en fund. theol.	Canoniek Recht	Stagesupervisie	Stagesupervisie	
		3	P. Casino 21	R. Muprappalil 6	G. Sars 12	G. Sars 12	
	20-3	4		Exegese			
		5	Inl. kerkgeschiedenis	M. Heemels 15	Klinische pastoraal	Godsdienstsociologie	
		6	P. Hamans 22	Werkcollege	M. Steegen 4	H. Vanheeswijck 13	
		7		P. Zelazny **8**			
		8	Inl. H. Schrift				
		9	V. Goulmy 8	Filosofie	Training gespreksvoering	Sacramentencatechese	
		10		E. de Jong 21	R. v.d. Heuvel 18	W. van Dijck 11	
15	16-4	1					
		2	Inl. theol en fund.	Canoniek Recht	Training gespreksvoering	Godsdienstsociologie	
		3	theol. P. Casino **24**	R. Muprappalil 9	R. v.d. Heuvel 21	H. Vanheeswijck 16	
	17-4	4	Inl. kerkgeschiedenis				
		5	P. Hamans **24**	Canoniek Recht	Klinische pastoraal	Godsdienstsociologie	
		6	Inl. filosofie	R. Muprappalil 12	M. Steegen 8	H. Vanheeswijck 20	
		7	D. Rohling 4	Sacramentenleer			
		8		H. Quaedvlieg 17			
		9	Inl. H. Schrift	Exegese	Praktische liturgie	Ouderenpastoraal	
		10	V. Goulmy 11	M. Heemels 17	L. Hendriks 9	W. Van Rens 3	

Week	datum	uur	Jaar I	Jaar II,III en IV	Jaar V	Jaar VI	Voortgezette vorming
16	23-4	1					
		2	Kerkelijke documenten	Kerkgeschiedenis	Individueel past. Gesprek	Liturgie in instellingen	
		3	J. Geelen 12	P. Hamans 6	S. Nevelstein 3	G. Sars 6	
	24-4	4				Scriptie begeleiding	
		5	Inl. H. Schrift	Exegese	Klinische pastoraal	D. Rohling **8**	
		6	V. Goulmy 15	M. Heemels 21	M. Steegen **12**		
		7				Sacramentencatechese	
		8				W. van Dijck 14	
		9	Kerkelijke documenten	Filosofie	Pastoraalpsychologie	H. Schrift	
		10	J. Geelen 15	E. de Jong **24**	F. Keyers 9	V. Goulmy 22	
17	7-5	1					
		2	Inl. filosofie	Canoniek Recht	Individueel past. Gesprek	Liturgie in instellingen	
		3	D. Rohling 7	R. Muprappalil 15	S. Nevelstein 6	G. Sars 9	
	8-5	4	Inl. filosofie				
		5	D. Rohling 9	Canoniek Recht	Stage supervisie	Stagesupervisie	
		6		R. Muprappalil 18	G. Sars **15**	G. Sars **15**	
		7	Inl. H. Schrift				
		8	V. Goulmy 18	Kerkgeschiedenis	Wereldreligies	Godsdienstsociologie	
		9	Muziek	P. Hamans 10	S. Hellenbrand 14	H. Vanheeswijck **24**	
		10	E. Smeets **6**				
18	28-5	1					Intervisie
		2	Kerkelijke documenten	Canoniek Recht	Individueel past. Gesprek	Godsdienstpedagogie	door Dr. G. Sars
		3	J. Geelen 18	R. Muprappalil 21	S. Nevelstein 9	H. Vanheeswijck 3	
	29-5	4					
		5	Kerkelijke documenten	Kerkgeschiedenis	Pastoraalpsychologie	Godsdienstpedagogie	Voortgezette vorming:
		6	J. Geelen 21	P. Hamans 14	F. Keyers **12**	H. Vanheeswijck 6	
		7					"Het synodale proces"
		8	Inl. filosofie	Sacramentenleer	Canoniek recht	Sacramentencatechese	
		9	D. Rohling 13	H. Quaedvlieg 20	J. Geelen 20	W. van Dijck 18	P. R. Steenvoorde
		10					

Week	datum	uur	Jaar I	Jaar II,III en IV	Jaar V	Jaar VI	Voortgezette vorming
	30-05-2026		Priesterwijding				
19	11-6	1					
		2	Kerkelijke documenten	Kerkgeschiedenis	Wereldreligies	Liturgie in instellingen	
		3	J. Geelen **24**	P. Hamans 17	S. Hellenbrand 17	G. Sars **12**	
	12-6	4				H. Schrift	
		5	Inl. filosofie	Kerkgeschiedenis	Canoniek recht	V. Goulmy **24**	
		6	D. Rohling 17	P. Hamans 21	J. Geelen **24**		
		7				Ouderenpastoraal	
		8	Inl. H. Schrift	Exegese		W. van Rens **6**	
		9	V. Goulmy 21	M. Heemels **24**	Praktische liturgie	Sacramentencatechese	
		10			L. Hendriks **12**	W. van Dijck 20	
20	18-6	1					
		2	Inl. filosofie	Canoniek Recht	Wereldreligies	Godsdienstpedagogie	
		3	D. Rohling 20	R. Muprappalil **24**	S. Hellenbrand 20	H. Vanheeswijck 9	
	19-6	4					
		5	Inl. H. Schrift	Kerkgeschiedenis	Training gespreksvoering	Godsdienstpedagogie	
		6	V. Goulmy **24**	P. Hamans **24**	R. v.d. Heuvel **24**	H. Vanheeswijck **12**	
		7					
		8	Inl. filosofie	Sacramentenleer	Wereldreligies	Sacramentencatechese	
		9	D. Rohling **24**	H. Quaedvlieg **24**	S. Hellenbrand **24**	W. van Dijck **24**	
		10					
wo/zo	**30-6 t/m 4-7**		**Retraite opleiding en voortgezette vorming Thorn**				
ma	**5-7**		**Docentenvergadering**				

2. Docentenvergadering

Deze vindt plaats op maandag 5 juli 2027 van 10.00 – 12.00 uur.

3. Bijzondere data 2026-2027

29 augustus 2026	Opening studiejaar 2026-2027 Tevens viering 50-jarig bestaan
31 oktober 2026	Wijding permanente en transeunte diakens (bisdom Roermond)
15 november 2026	*Missio canonica*-viering
13 februari 2027	Informatieochtend TIR
22 mei 2027	Priesterwijding
27 augustus 2027	Opening studiejaar 2027-2028
30 oktober 2027	Wijding permanente en transeunte diakens

IX. Dagorde en lesuren

1. Opleiding, dagprogramma studieweekend

Vrijdag:
17.10 uur: eucharistieviering (facultatief)
17.50 uur: vespers (abdijkerk)
18.10 uur: avondeten
19.00 uur: college 1
19.45 uur: koffiepauze
20.00 uur: college 2
20.45 uur: pauze
20.50 uur: college 3
21.35 uur: pauze
21.40 uur: zangrepetitie
22.00 uur: recreatie

Zaterdag:
07.00 uur: lauden en meditatie
07.30 uur: eucharistieviering
Aansl.: ontbijt
08.50 uur: college 4
09.35 uur: pauze
09.40 uur: college 5
10.25 uur: koffiepauze
10.40 uur: college 6
11.25 uur: pauze
11.30 uur: college 7 (einde 12:15 uur)

12.20 uur: middaggebed
12.30 uur: middageten

13.30 uur: college 8
14.15 uur: pauze
14.20 uur: college 9 (einde 15:00 uur)
15.05 uur: vespers
15.30 uur: college 10
16.15 uur: einde college 10

2. Supervisie stage

(Zie V)

3. Voortgezette vorming

(Zie VI)

Vrijdag:	19:45 uur: aankomst
	20.00 uur: inleiding
	22.00 uur: recreatie
Zaterdag:	07.00 uur: ochtendgebed
	07.30 uur: eucharistieviering
	Aansluitend ontbijt
	08:50 uur: inleiding
	10.25 uur: koffiepauze
	10.40 uur: inleiding of werkopdracht
	(einde 12.15 uur)
	12.20 uur: middaggebed
	12.30 uur: middageten

4. Stille dagen, bezinningsweekends en retraites

(Zie ook: Hoofdstuk III.3)

Programma bezinningsweekend zonder aanstelling

Vrijdag

17.30 uur:	eucharistieviering
18.00 uur:	avondeten
19.15 uur:	vespers
	inleiding
	aanbidding
20.50 uur:	completen
	koffie/thee

Zaterdag

07.30 uur:	lauden
	eucharistieviering
	ontbijt
09.30 uur:	inleiding
	(vanaf 10.30 uur koffie/thee)
11.50 uur:	middaggebed
12.00 uur:	middagmaal
13.45 uur:	inleiding
	aanbidding
15.30 uur:	vespers
16.00 uur:	koffie/thee
	vertrek

Programma bezinningsweekend met aanstelling

Vrijdag

17.30 uur:	eucharistieviering
18.00 uur:	avondeten
19.15 uur:	vespers
	inleiding
	aanbidding
20.50 uur:	completen
	koffie/thee

Zaterdag

07.45 uur:	lauden
	ontbijt
08.45 uur:	inleiding
	uitstelling tot 11.45 uur
	(vanaf 10.30 uur koffie/thee)
11.50 uur:	middaggebed

12.00 uur:	middagmaal
13.30 uur:	inleiding
15.00 uur:	eucharistieviering
	koffie/thee
	vertrek

5. Gebeds- en gespreksbijeenkomsten

(Zie VII.3)

9.30 uur:	aankomst
10.00 uur:	inleiding, bezinning en eucharistieviering
12.30 uur:	gezamenlijke lunch
13.30 uur:	inleiding
15.00 uur:	sluiting met koffie

6. Opening studiejaar

Laatste zaterdag in augustus (zie ook VII.1).

10.00 uur: plechtige eucharistieviering in de Abdijkerk
met opname onder de kandidaten voor het diaconaat

11.00 uur: koffie

11.30 uur: voorstellen van nieuwe studenten en cursisten en inleiding

12.30 uur: feestelijke maaltijd

7. Info-ochtend

Zaterdag 13 februari 2027

10.00 uur: aankomst, koffie
10.30 uur: inleiding door de rector
11.30 uur: volgen van een college

12.20 uur: middaggebed
12.30 uur: warme maaltijd en daarna afsluiting